

TRIBUNA

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20

ABONAMENTUL
Pe un an ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10 "
Pe 1 luna ... 2 "

Număr de Duminecă pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
număr de zi ce ar 40 franci.

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmoud: prima
data 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
înapoiază.

—
Telefon oras și comitat 502.

Profitul nostru.

De dr. Dionisie Stoica.

Majoritatea Dietei nu vrea să recunoască partidul naționalităților. Programul deputaților cu durere față de păsurile noastre nu-l iau la cunoștință.

Deputatul Vaida e făcut din partea celor mulți din Dietă *agent provocator*, lui Polit au vrut să-i ia mandatul — și tot lui Vaida îi oferă popa catolic Markos, *ștreang*. Dar în sfârșit cu șteangul se poate face și *altceva*...

Era de prevăzut, că de ce primire se vor împărtăși aprigii noștri luptători. Nici n'au ridicat ei steagul, ca să-și petreacă în parlamentul unguresc, deși nu arareori li-se oferă petrecere gratuită — în sala de ședințe.

Dar nu recunoască nimic. Tăgăduiască chiar, că există *neam românesc* în Ungaria, terorizeze-i pe deputații noștri, după ce mai înainte terorizează pe alegătorii români, turbeze faimoșii teoreticieni ai fictivului stat unitar-maghiar național și altă *idee fixă* să nu le mai turbure nici când creerii, decât cutropirea desăvârșită a elementului valach — care *nu există*, vorba vine — ... *toate trec, dar eu rămân*.

Cu ciuhe de pasări nu se sperie un neam de milioane. Și un popor la începutul vieții, vrea și trebuie să *trăiască* mai întâiu.

Atitudinea lor ne e foarte bine venită. Căci forța noastră gigantică residă în stratul inferior. Stratul de sus are nevoie de o

școală, ce nu se trece ușor, dar care *trebuie* să se facă, ca *forța gigantică* să poată fi validitată.

Impotrivească-ni-se cu mai mare veche-mență, tot al nostru va fi profitul. Vom lupta cu îndoită bărbăție și drepturile la viață câștigate în *așa mod*, ne vor fi cu atât mai scumpe.

Nu vrem să-i arătăm ridiculoși, amintind, că înainte ne chemau în parlament, să ne spunem păsurile, iar azi vreau să ne hui-duiască. Și cunoaștem cu mult mai bine, decât să nu știm, că avem de-a face cu niște oameni conduși numai de sentiment — și de-ar fi și aceasta *sănătos!* — cari nici când nu-și dau seama, că pe lângă un sentiment bolnav se recere și o logică sănătoasă și un simț de echitate, de bunăvoință chiar, ca să poți rămânea stăpânul *stimat* al milioaneilor.

Dar asta nu pe noi ne privește. Noi avem să ținem totdeauna cont de profitul moral și material (deocamdată *acesta* în mai mică măsură), ce se varsă în budgetul nostru din lupta și munca, ce-o cheltuim.

Și categoric trebuie să recunoaștem, că din harța și lupta, ce s'a dat și se dă între deputații noștri și cei mulți, noi câștigăm. Odată: ia lumea cunoștința de păsurile adevărate ale noastre și de tratamentul *părintesc* al stăpânirii față de noi și a doua oară: facem școală, de care avem neapărată nevoie.

Așadară lui Markos să-i spunem, să țină ștreangul tot în mână, până va vrea Vaida să-i ia, să facă — bine înțeles — cu el ce-i va veni la socoteală, iar majorității să

nu-i dăm răgaz să lăncezească, ci continuu s'o forțăm să ne țină *isonul*.

In felul acesta și numai așa va fi desăvârșit profitul nostru.

Sașii și Români. Cu prilejul ținerii conferinței la Berlin de Sasul dela Mediaș, dr. Sigismund, care vede primejdia cea mare pentru Sași nu în neamul unguresc, ci în neamul românesc, a vorbit și Gerlach, deputat în camera imperială. El a arătat prin argumente puternice, că Sașii din Ungaria nu fac politică cuminte spriginind guvernul ungar. După părerea lui ar fi la loc, *dacă s'ar întovărăși cu naționalitățile contra intereselor maghiare*.

Se zice! Joi au fost trimise la Arad — așa se zice — optzeci de mii de coroane, iar Vineri a sosit tot la Arad, Komjathy. Poate să fie oare ceva legătură între acestea două sosiri? Nu știm, dar se zice!

Mandatul lui Polyt varificat. Comisia a IV-a verificatoare a ținut Joi ședință și s'a ocupat cu mandatul deputatului naționalist Polyt, care — *precum se știe* — a fost atăcat. După o discuție mai lungă, comisia a aflat de nebazate cele cuprinse în petiția de nimicire, și astfel a verificat mandatul lui Polyt.

Nu s'a putut împlini profeția *năbădăiosului Olay*, care ar fi dorit să-l vadă scos din Cameră, pe «cel mai cult și mai periculos» deputat naționalist.

Noaptea din urmă.

De Allan Brodrick.

Tinăra soție a lui Pierre de Vacon ședea pe un pat tare de lemn în cea mai întunecoasă celulă a temniței «La Force». Fața ei era desfigurată de dureri și groază și buzele ei tremurând murmurau:

— Sunt jertfa teroarei, trebuie să mor. Ridică scrisoarea care zăcea la picioarele ei, și o receti a treia oră.

— Durere, n'am putut exoperă libertatea ta și a lui Pierre. Cununia voastră de azi dimineață, v'a făcut complici; acum aparții și tu «nobleței». Numai mâne veți auzi sentința voastră de moarte, dar mi-au promis, că această noapte din urmă o veți putea petrece împreună. Punct la orele opt temnicierul te va conduce în celula lui Pierre. O! De aș fi putut face mai mult pentru voi.

A ta soră iubitoare
Henriette.

Scrisoarea-i căzu din mâna doamnei de Vacon. Auzi pași și peste un minut intră pe ușa grea de stejar, o fată tină.

Era invălită într-o manta lungă, roșie și gluga îi era trasă pe cap. Sămăna foarte mult cu sora ei geamană, cu Henriette Vacon. Având întocmai așa sprâncene negre și ochi în forma migdalei. Părul Henriettei era de obicei mai buclat, dar între zidurile umede ale temniței îi-se netezise. Marguerite prinse mâna Henriettei.

— Nu-mi spune, să nu sper! — borborosi ea.

— Mi-ai scris, dar nu repeta... nu pot suporta!

Trebuie să mor! Orele trec... Nu pot sta în față cu soartea... și totuși... ah, Dumnezeule!..

Henriette își îmbrățișă sora cu durere pasionată.

I-a vorbit de mântuitorul, dar aceasta o întrepruse cu nerăbdare:

— Despărțirea nu-mi aduce mângăiere!

Am iubit această lume cu bucuriile și plăcerile ei. Numai speranța eliberării m'a mai ținut în viață! Și acum mi-ai răpit-o și aceasta! Ah Henriette ai pus oare toate în mișcare? Să zice, că Louis Ravenant nu-ți poate refuza nimic.

— Am făcut tot posibilul — șopti cealaltă. Toate economiile mele au fost de o mie de franci, dar cu aceasta am putut cumpăra numai concesiă despre care ți-am scris. Nu e mângăiere pentru tine Marguerite, că poți muri împreună cu Pierre?

— Nu! — strigă Marguerite cu patimă. — Cu aceasta ai mărit numai răul. Poate dacă l'ași iubi... Sărmanul nebun, o crede aceasta!..

Dar în noaptea aceasta voui fi incapabilă să-mi joc rolul. Mă voui trada.

— Sermană Marguerite!

— Dacă am iubit pe cineva, acela a fost Pous-siu... O, de ma-și fi măritat mai bine cu el.

El știe că-l iubesc, dar înțelege și aceea că nu pot trăi fără avere.

— I-ai spus-o aceasta lui?

— Da, era în ziua de St Ioan. Ne întâlnisem în dosul castelului lui Pierre. Imi aduc aminte, că'n grabă luasem pe mine mantaua ta; această mantauă roșie, pe care o porți acum. Sermanul tinăr! Răspunsul meu aproape i-a sfâșiat inima. Ah! Acum e răsbunat!

— Tu nu ști ce 'nsemnează a iubi Marguerite.

— Știu ce 'nsemnează a iubi viața, mântue-mă Henriette, mântuește-mă! Eu mă voui tângui numai lângă Pierre și-mi voui frânge mâine!..

— Sărmanul Pierre zise cealaltă față încet. Nu e permis să-l ajungă această ultimă decepție! Marguerite, dorești să trăești cu ori ce preț?

— Cu orice preț, Henriette!

— Atunci fă ce-ți voi zice eu.

Ia pe tine această manta și schimbă cu mine.

Rochiile ne sunt asemenea.

— Se întunecă îndată Henriette!

— Și-i ce însemnează aceasta? Sărutările lui vor arde pe buzele mele!

— Știu. Doresc să trăiesc!

— Nu l-ai iubit niciodată?

— Niciodată! Grăbește Heriette!

— Eu l-am iubit întotdeauna, numai pe el l-am iubit. Numai pentru el o fac aceasta iar nu pentru tine. Dă-mi inelul de logodnă. Mai ai ceva dela el?

— Da. Un lacăt mic, care atâră de un șiret la gâtul meu.

— Dă-mi-l aici. Așa. Și acum fi atentă. Du-te în strada Lafayette nr. 15. În odaia mea de culcare vei găsi cutia cu bijuteriile mele. Iată cheia.

— Nu glumești? Ași înnebuni dacă ai gândi altceva.

Nu te teme! Numai el să nu știe. Pst — aud pași; se întoarce temnicierul. Curaj!

Când la orele 8 o conduseră pe Henriette în celula lui Pierre, Pierre o îmbrățișă cu seriozitate serbătorească.

— Lasă-mă să te privesc iubit-o! Ești cam slăbită! Cum tremuri mititico!

— De emoția fericirii, Pierre.

Din Dietă.

— Sedința dela 20 Iulie. —

Peste budgetul ministrului de interne s'a trecut iute la ordinea zilei, căci Andrassy a trebuit să călătorească. Aceasta doar e mai important decât soarta întregii țări! Asta-i părerea celor ajunși la putere.

Primul vorbitor a fost *Hodja*, care urgencează ștergerea posturilor de fișpani, căci fișpanul nu e decât un cortez al guvernului.

Szkicsák vorbește în chestie personală. *Brediceanu* arată că frecările dintre fișpani și vicișpani sunt numai spre dauna administrației.

Andrassy reflectând la vorbele deputatului *Brediceanu*, spune că nu poate împlini dorințele naționalităților.

Achim arată năcazurile poporului.

Suciu vorbește despre colonizări. Arată apoi cât de slab sunt plătiți bieții muncitori în timp de iarnă.

Mirksici vorbește despre emigrări, ce se fac în urma împrejurării nefaste, căci micii proprietari plătesc mai multă dare, decât cei ce au averi mari.

Vajda arată raportul nedrept dintre micii și marii proprietari. Primii parcelează pământurile lor între cei săraci pe lângă prețuri mari.

Deputații naționaliști n'au primit nici unul budgetul nici a ministrului de interne nici a celui de agricultură.

Industria noastră. «*Bud. Hirlap*» publică o corespondență din Berlin, în care în termeni elogiosi se face amintire despre industria noastră de casă. În prăvăliile cele mai renumite din Berlin — zice — se vede întreaga bogăție a industriei române de casă. Vestminte admirabil brodate și alte lucruri de mână foarte frumoase, covoare scumpe, arată poporului german din Berlin, cât gust fin are poporul român, dragostea de muncă a poporului român.

Mulți cumpără aceste lucruri de mână deși sunt scumpe, și azi mâne copiii cetățenilor de frunte din Berlin, vor umbla pe stradă îmbrăcați în vestminte cusute de mâna femeii române și pe fiecare masă vei vedea câte-un covor din «Orient». Se înțelege, că tot ce e lucrat cu gust, are preț,

— Nu te temi de moarte Marguerite?

— Nu, fără de tine viața mi-ar fi moartea.

Celula strâmbă era luminată de o lampă mică roșie și Henriette se bucură de semiobscuritate.

— Marguerite — zise Pierre — Henriettei avem să-i mulțumim, că suntem acum împreună. Și eu trebuie să-ți mărturisesc ceva. Oare nu-ți va cădea greu?

— Ah nu, nu — zise fata cu oriditate — Spune-mi totul. Dacă faci acum, nici odată nu-ți vei putea ușura sufletul.

— Fie dară. Așa de mult sămănați una cu alta, în cât dacă sunteți singure nici nu vă pot recunoaște. Dar vocea ei mi-se păruse mai dulce la început, în ochii ei crezusem să cetesc mai mult suflet, ca într'ai tăi. M'am înșelat amar. În ziua de Sft. Ioan, plimbându-mă în jurul castelului, auzisem voci. Involuntar am ascultat. Vorbea împreună o damă și un bărbat. Dama zicea: «Te iubesc Eduard Poussiu, dar nu pot trăi fără avere!» Și în momentul acesta recunoscu mantaua Henriettei în lumina lunei. Nu vei uita niciodată exclamarea de durere a bărbatului! Ah, tu plângi petite? De ce ți-am și spus!

— Nu, nu, zise fata, apropiindu-se mai mult de el. Plâng de fericire, fiindcă ești al meu cu

decă industria română ușor poate să străbată în saloanele germane.

Așa se vede, că Românii umblă pe căi foarte bune, când pe lângă planurile lor mari își dau samă și de îndatoririle de toate zilele și câștigă pâine și lucru poporului.

Vorbirea deputatului dr. Maniu

Cu prilejul discuției pentru răspunsul la mesajul de tron, deputatul dr. *Iliu Maniu*, reflectând baronului Bánffy, a ținut în 10 Iulie următorul discurs, căruia cu plăcere îi dăm și noi loc după traducerea făcută de «Unirea».

Maniu: Dacă a-și vâna popularitatea ieftină, lucrul cel mai ușor pentru mine ar fi să lupt cu armele dreptății împotriva invectivelor aruncate de st. antevorbitor, baronul Bánffy, nu numai la adresa națiunii mele române, ci la adresa tuturor popoarelor nemaghiare din această patrie. Dar nu voi face-o, pentru că de mult m'am determinat, ca cu st. dl. deputat antevorbitor, nu voi stă nici odată de vorbă în chestia naționalităților, și nu discut cu el în punctul acesta. (Zgomot).

Olay L.: Bietul Bánffy! Bietul Bánffy!

Prezidentul: Mă rog de liniște!

Maniu: Și anume nu pot discuta cu dsa, pentru motivul, că după cele auzite din parte-i și după scrisorile lui, pe cari le-am citit, am ajuns la convingerea, că st. deputat antevorbitor nu are simțul necesar pentru a trata chestiunea aceasta cu obiectivitatea ce se așteaptă dela oricine, și mai ales dela un bărbat de stat.

Onorată Cameră! Când dl. deputat antevorbitor a declarat într'un ciclu de articoli, apăruiți înainte cu câți-va ani și meniți de a fi citiți de lumea mare, că în țara aceasta nu admite altă cultură decât cea ungurească; (Strigăte în stânga: Foarte corect!) când st. dl. deputat a declarat, că nici un popor din această țară nu are drept la aspirații culturale; când st. dl. deputat antevorbitor, în aceeași broșură, dorește, cu multă prudență politică, ca Sașii din Ungaria să se maghiarizeze, ca prin acesiea să facă serviciu fraților lor din Germania: cu astfel de bărbat de stat, cu un om care astfel cunoaște psihologia popoarelor — nu doresc să discut în chestia aceasta. (Ilaritate în stânga. Strigăte! Bietul Bánffy!)

Vreau însă, On. Cameră, să reflectez la unele obiecțiuni ale dsale, mai ales aceea, în care vrea să impedeze pentru câte-va veacuri înființarea statului de drept.

Mărturisesc sincer, On. Cameră, că nimeni n'a putut face un mai bun serviciu cauzei noastre

total, numai al meu. Pe mine m'ai iubit, nu-i așa?

— Da, petite esteriorul vi e la fel, dar sufletul ce mult vi-se deosebește! Corpul frumos nu e destul; sufletul face amorul nemuritor. Știi, că sunt mai fericit acum ca 'n tot timpul cât am fost logodnicul tău? Atunci așa simțiam, că ai putea trăi și fără mine.

— N'ași putea trăi fără tine Pierre.

— Ah! Acuma o simt aceasta! Dar vin-o mai aproape de mine petite. Suntem bărbat și soție... — Care a fost formularul cununiei între Eva și Adam Pierre?

— Nu știu, — răspunse Pierre — dar așa cred, că unde e de față Dumnezeu, acolo jurământul e de prisos.

— Mi-a căzut inelul de logodnă Pierre, pune-mi-l pe deget. Și acum zi după mine. Spiritul lui Dumnezeu să ne lege pe vecie.

— Spiritul lui Dumnezeu să ne lege pe vecie — zise Pierre serios.

Dimineața temnicerul numai pe Pierre l-a găsit în viață. Tinera femeie se mutase în ceata îngerilor din cer.

Basna, 16 Iulie 1906.

Trad. de: *Lucreția Russu-Sirianu*.

drepte, decât baronul Bánffy, când a declarat în fața țării, că aici nu e vorbă de înființarea unui stat de drept, nu trebuie să se valideze dreptul ei, înainte de toate, trebuie creat cu foc și cu fier statul național (Vii aprobări) și numai mai târziu, după două sau trei sute de ani, poate să înflăorească și dreptul. (Strigăte: Are deplină dreptate!)

On. Cameră! Eu, care mă însuflețesc nu numai pentru drepturile națiunii mele, ci respectez as-pirațiunile oricărui popor, și doresc fericirea pe cale dreaptă nu numai a poporului meu, ci a tuturor popoarelor din această țară, și care prețuesc mai pe sus de toate ordinea de drept, cre-deți-mi, On. Cameră, că am aflat cu multă durere, că în veacul al XX-lea, un bărbat de stat care a ocupat fotoliul de prim-ministru, a putut scoate din gură vorba, că nu are lipsă de stat de drept, (Strigăte: N'a zis așa, ci că mai întâi e lipsă de statul național!) și că nouă ni se va face dreptate numai după două sute de ani. (Strigăte: N'a zis așa!)

Olay L.: A spus, că mai întâi trebuie ridicat statul național, și asta o zicem și noi.

Maniu: Mă provoc On. Cameră, la notițele stenografice; de bună samă s'a luat notă, că Esc. Sa bar. Bánffy a spus, că statul de drept trebuie instituit, dar numai atunci, când punea baza statului național, cu omiterea ideii și principiilor statului de drept. (Strigăte: Asta n'a zis-o niciodată!)

St. deputat antev., nu e norocos în citate. Când a vorbit cu alt prilej, s'a provocat iarăș la lucruri pe cari a trebuit să le revoace pe urmă. Și acum, ca să-și sprijinească politica șovinistă-naționalistă, s'a provocat la politica lui Bismarck. Apoi, dacă st. d. d. antev. are aceeaș perspectivă de reușită pentru politica d-sale de forță, cum a avut Bismarck pe terenul politicii bisericești, pot să-l încredințez, că și față de politica d-sale se va afla un Windhorst, care să-i dovedească, că politica exerciată față de drepturile naționale — întocmai ca și politica-bisericească — nu poate evalua decât pe baza dreptului, echității și a moralei. Eu, On. Cameră, nu mă ocup cu o politică, a căru-punct de emanațiune e imoral. (Zgomot. Strigăte: Politica statului național e imorală?)

Să am ertare, dar politica statului național profesată de st. d. d. are o bază imorală. (Vii contraziceri în stânga). Ceea ce reese evident, din declarația baronului Bánffy, că politica pe care o profesază acum, nu cuteza s'o prfeseze pe vremea când ședeă în fotoliul de ministru-președinte. Căci, Onor. Cameră, dacă politica aceea e justă, dacă se bazează pe un fond moral, dacă politica aceea e de așa natură încât poate sta în fața forului conștiinții și a lumii întregi, atunci o putea profesă și pe vremea când era ministru-președinte. Dar n'a profesat-o, deoarece politica aceea are temeiul moral, care se împotrivesc legilor eterne ale firii.

Oorată Cameră! Fie convins st. d. dep. bar. Bánffy, cu toate că nu-mi va crede, că am aceeași țintă, ca și d-sa; sunt convins, că toți membrii camerei au aceeași țintă: promovarea fericirii țării, augmentarea puterii statului și asigurarea progresului fiecărui popor. Sunt însă diferite cărările pe cari ajungem la aceeaș țintă. Cărarea pe care urmează bar. Bánffy și pe care dorește să urmeze întreaga națiune, e calea încălcării dreptului, calea aceasta e în contra firii, căci împiedecă dezvoltarea calităților dăruite de Dumnezeu.

Calea pe care purcedem noi, și Vă rugăm să purcedei și DVoastră, e calea dreptății, calea dezvoltării naturale și lozinca noastră e deschiderea drumului pentru dezvoltarea liberă a forțelor naturale. Alegeți între aceste două cărări. Vă pot asigura, că un singur lucru e sigur, care nu se poate răsturnă: ce-i imoral și nenatural trebuie să se prăbușască; tot ce e înzestrat cu dănuire și viitor: se bazează pe dreptatea Dumnezeiască și pe legile naturii. Iar politica suprimării și a violenții e imorală și nedreaptă, de aceea trebuie să se prăbușască. Și dacă baronul Bánffy va mai ajunge încă odată la înălțimea, de unde a tronat odată, va trebui să cadă față cu legea eternă a dreptății.

Perge és Rozslay utóda
fabrică de mașini și de pluguri pentru
economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o
Pentru fie-care prot i-a răspundere.

Magaziu mare de grape, ciururi, eramă, zărobitoare de struguri și tăietor-re de paie.

On. C.! Sincer mărturisind n'am avut de gând să iau cuvântul cu prilejul discuției adresei, din motivul, că la cea dintâi privire a celor două adrese, ajunge ori cine la convingerea, că adresa DVoastră caută expediente și, prin necețitate, acopere unele lucruri, cărora nu li-se dă expresiune în cuvinte. Adresa noastră însă poartă timbrul nediscutabil al sincerității și al patriotismului, al veritabilului patriotizm. (Vii contra-ziceri din dreapta și din stânga). Intre astfel de împrejurări On. C., n'ar fi fost lipsă să-mi ridic glasul, cu atât mai vârtos, că nici majoritatea n'a aflat de necesară sprijinirea adresei prezentată de ea. Și dacă totuși vorbesc On. C., e, că la desfășurarea discuției s'au aruncat invective, pe cari ar fi greșală politică — cred eu — să le lăsăm fără răspuns, și o fac aceasta, cu toate că văd nervozitatea și impațiența, cu care st. guvern și majoritatea urmăresc vorbirile noastre.

Permită-mi On. C., să observ, că st. d. deputați află curioasă participarea noastră la discuția aceasta; în 1896 însă nu li-s'au părut curioasă participarea la discuția, adresei, când au luat cuvântul 64 deputați, pe o vreme când Camera avea de fapt o mulțime de agende. DVoastră acum ne luați în nume de rău că vorbim, căci ați vrea să se macine cât mai curând discuția adresei și a budgetului, ca să puteți merge acasă cât mai curând—la odihnă. (Contra-ziceri în stânga).

Olay L.: Aceasta s'a făcut în interesul națiunii maghiare și nu în contra ei! (Zgomot îndelung în stânga și în mediu).

Prezidentul (sună): Mă rog de liniște.

Maniu: Dintre reproșurile, de cari avem parte, vreau să mă ocup în deosebi cu unul, care privește recunoașterea partidului nostru. Cer scuze, On. Cameră, dar negarea partidului nostru ca atare, mi-se pare ca o continuare a ordinului lui Hieronymi de pe vremea partidului liberal, — continuarea acelu sistem politic, pe care îl credeam prăbușit. E curios, că Dvoastră, salutați prăbușirea vechiului sistem numai când e vorbă de încetarea unor lucruri neplăcute pentru DV. dimpotrivă nu vă bucurați de nimicirea vechiului sistem și sprijiniți chiar perpetuarea lui, când e vorbă de lucruri, cari învoalvă vătămarea postulatelor noastre legitime.

On. Cameră. Formarea unui partid e expresiunea părerilor politice, iar părerea politică e efluxul necesar al libertății de gândire. În urmare, dacă Dvoastră nu recunoașteți dreptul nostru de a ne constitui în partid, dacă Dvoastră în mod absolut negați existența unui partid politic, atunci atacați libertatea gândirii și a opiniilor. (Vii contra-ziceri în stânga.)

Vreau să atrag atenția în privința aceasta la o singură împrejurare, că adevărat, dacă în contra libertății de gândire voiți să împedecați formarea unui partid, nu mai rămâne altceva, decât occulitismul politic, sau conspirația. Sistemul actual trebuie să ducă la absolutism la momentul ce partidele politice și programele lor sunt legate de libretul de toleranță. (Așa e! pe băncile din mediu din urmă. Strigăte din stânga: Foarte de spirit!)

On. Cameră! E principial imoral a nega formarea unui partid și de a condiționa programul unui partid de voința majorității. Negarea existenței programului nostru, și tragerea la îndoială a dreptului de a ne constitui ca partid, e o greșală și imoralitate îndoită, căci împedecați prin ea mai întâi libertatea opiniei, apoi împedecați apărarea intereselor aceluora, cărora le aparținem.

On. Cameră! DVoastră spuneți că n'am avut drept să ne organizăm pe bază națională, spunând, că organizarea aceasta apără interese așa de deosebite, încât nu poate avea loc în casa țării. Fie-mi permis să mă ocup cu chestia aceasta, din două puncte de vedere.

Pun întrebarea: sunteți DV. convinși, că noi luptăm pentru interese particulare? Căci dacă aceasta e convingerea DV. vă pot încredința, că sunteți în rătăcire, deoarece partidul nostru nu și-a luat numirea dela singuraticii membrii, ci dela principiu politic, spre a cărui realizare țintește, și care principiu e regnicolar ținând spre binele tuturor cetățenilor din această patrie. Și care e principiul acela politic, care formează temeiul partidului nostru? Principiul național, adevărat pretenșiunea ca să se asigure libera dezvoltare pentru toate naționalitățile din această țară, dându-se toate cautelele necesari pentru asigurarea acestei libere dezvoltări.

Dar presupunând, că am reprezintă interese particulare, nici atunci nu ați avea drept să negați partidul nostru, pentru că atât interesele sociale,

cât și celelalte interese particulare pot fi apărate și reprezentate cu tot dreptul. Că întrucât e justă aceasta, dovedește chiar chipul cum sunt formate parlamentele, în cari adese reprezentanța singuraticelor cercuri de interese este asigurată prin instituțiuni speciale.

Cât de justă și cât de legală este gruparea noastră în partid și cât de volnică este procedura D-V. mă provoc la Germania, despre care doar nu veți putea nega, că este, și că tinde să devină stat național. În Germania sunt Poloni, în Germania atât în Reichstag, cât și în camera prusiană, Polonii au club separat. Se poate, că unii dintre membrii acestei Camere vor trage la îndoială spusele mele, de aceea mi-am câștigat o dovadă de neresturnat, anume scripta clubului polon, care sună din cuvânt în cuvânt astfel: (cetește): «Noi atât în camera prusiană, cât și în adunarea imperială germană suntem organizați, ca club politic independent. Ca atare suntem recunoscuți atât din partea guvernului, cât și de către partidele germane și anume suntem recunoscuți, ca partid, care își are de bază apărarea drepturilor națiunii polone. Fiind dar partid independent avem președinte care are loc și drept de vot în consiliul președinților și în proporția noastră numerică, avem loc și drept de vot în comisiuni și dreptul acesta încă nu ni-l-a disputat nime. Ca partid independent facem propuneri independente».

On. Cameră! Dacă DV. vă provocați la Germania... (mare zgomot).

Prezidentul: (sună) Rog liniște!

Maniu: Dacă DV. vă provocați la Germania, când vreți să acoperiți, cu un vâl cât de cât de îndreptățit procedura DV. față de noi fiți cel puțin echitabili și provocați-Vă și atunci la Germania, când e vorba de un lucru, care revine în favorul nostru. Dacă aceeași Germanie, la care DV. vă provocați într'una, recunoaște clubul Polonilor, organizat pentru apărarea drepturilor națiunii polone, a acelei națiuni polone, a cărei stare de drept e cu totul alta, decât a noastră și cu cari ne reproșați neconținut, că situația noastră e mai bună ca a lor; — nu puteți nega nici DVoastră partidul nostru.

Altă obiecțiune în contra partidului nostru este, că în ajungerea țintei noastre politice ne aliem cu socialiștii și conduși de tendințe nepatriotice, am dorii să realizăm programul partidei social-democrate.

On. Cameră! fie-mi permis să declar, — și nu cred, că se va afla om nepreocupat, care să nu aprobe cuvintele mele, — că sprijinesc, primesc și subscriu toate punctele din programul partidului social-democrat cari nu sunt în contradicție cu esența statului și a bisericii. (Aprobări. Strigăte: Și noi le primim!) Celce a studiat acest program, se poate convinge, că una din țintele lui este eluptarea drepturilor omenești. (Aprobări pe băncile naționaliștilor), și e natural deci că în lupta aceasta pentru drepturile omenimei în tot cazul nu ne vom sfii să încheiem alianță cinstită pentru o luptă tot așa de cinstită chiar și cu socialiștii. (Vii aprobări pe băncile naționaliștilor. Zgomot în stânga).

On. Cameră! Eu am studiat istoria Maghiarilor și credeți-mă într'adevăr cu mare mirare am observat: însușirea rasei ungurești de a putea scăpa cu pielea întreagă din atâtea încercături. (Zgomot în stânga.) Dar' cred, că nu gresesc când constat, că rassa maghiară n'are însușirea de a evita aceste încercături. Dați-mi voie să aduc un mic exemplu de a ilustra, cum nu știu alege calea cea adevărată, când e vorba de evitarea unei primejdii. Mă provoc la greva secerătorilor, care e aproape să erumpă. Așa cred, că greva muncitorilor va erupe din lipsa de lucru și în urma grelelor împrejurări de trai, și astfel, după părerea mea cercurile conducătoare de stat ar fi avut datorința să saneze răul acesta. Și în loc de acestea, ce s'a întâmplat? Au ținut la îndemână mașini de secerat și le-a pus la dispoziția publicului, pentru că lipsa de lucru și mizeria să fie și mai mare. (Aprobări în stânga. Strigăte în stânga extremă: Așa e! Nu din lipsa de lucru, ci agitația e cauza grevei! Zgomot. Prezidentul sună).

Apărarea drepturilor omenești și evitarea încercăturilor e ținta luptei noastre, luptându-ne cu mijloace curate și drepte, și nu mi-e teamă că ne vom depărta înfrânți ori rușinați din luptă.

Olay L.: Toți cetățenii au drepturi egale, fie Valahi, fie Maghiari!

Maniu: Convingerea noastră e, că interesele multor clase sociale nu sunt apărate după cum ar

avea dreptul să o pretindă aceasta. Tocmai din acest motiv, nu suntem străini de înființarea aceluor instituțiuni, cari au de țintă investirea cu drepturi a cutărei clase ori a cutărei pătri din popor. La aceasta e, a se reduce împrejurarea că noi — cu toate că formăm opoziția în Cameră — am declarat în proiectul nostru de adresă, în mod cât se poate de loial, că, din partea noastră, suntem gata și aplicați ca să sprijinim și să promovăm orice dispoziție, care are de țintă dezvoltarea economică, culturală și socială a țării, și ne vom și ținea cuvântul, în mod cinstit. Vă veți convinge, că nici când nu vom opri și nu vom pune piedeci în calea activității îndreptate în direcția aceasta. Binevoii a aduce proiecte de acestea și Vă asigurăm că noi vom fi cei dintâi, cari vom grăbi să contribuim cu votul nostru la realizarea lor.

Kun A.: Dacă nu ați face astfel, chiar oamenii DVoastră v'ar da drumul!

Maniu: Altă obiecțiune e că proiectul nostru de adresă prezintă situația înaintea lumii, în colorii false. Dl. deputat Günther, secretarul de stat al dlui ministru de justiție, ni-a reproșat că, în proiectul nostru de adresă, vrem numai să trimbițăm, în fața lumii mari, mizeriile, în a căror jug gemem. Colegul meu deputatul Aurel Vlad a cetit partea incriminată, din proiectul de adresă; eu dar nu-l mai cetesc, ci citez numai câteva pasagi din proiectul de adresă din anul 1896.

Deja în proiectul de adresă din 1892, partidul independent și 48-ist, în frunte cu Eötvös Károly, spune următoarele: »Fiindcă alegerile s'au făcut în timp nefavorabil și cu o iuțeală forțată, fiindcă s'au săvârșit abuzuri electorale în măsură foarte mare, noi nu putem recunoaște dieta drept expresiune curată a voinții națiunii». Aceasta, așa cred, e o expresiune mai puțin puternică decât cea folosită de noi. Pentru proiectul nostru de adresă suntem timbrați de nepatrioți. Ei bine! eu nu vreau să fiu mai bun patriot, ca Eötvös Károly.

Fie-mi permis să cetesc acum proiectul de adresă prezentat în numele partidului independist în 1896, prin actualul ministru de justiție Polónyi Géza. Iată un pasagiu: (Cetește): »Fișpanii, oficialii, funcționarii și agenții, asigurați fiind de răsplată și că nu vor fi pedepsiți, năpustidu-se asupra alegătorilor, au început, cu o sete nepolită amăgirea și târgul, și dacă acestora nu ar fi asigurat isbânda, recurgeau la intimidări, persecuții și la forță. Prin fondul el moral și de drept, noi credem, că dieta aceasta e nelegală».

În proporție cu expresiunile acestea, adresa noastră e numai apă sfințită (Strigăte în stânga: Decât că DV. nu aveți dreptate!). Majoritatea totdeauna zice, că opoziția nu are dreptate. Nu luați în nume de rău, dacă iarăși declar că, în punctul acesta, nu vreau să fiu mai bun patriot nici decât Polónyi Géza.

On. C. M'a surprins mult primirea de care am avut parte aici. Sincer declar că DV. nu puteți avea opoziție mai loială ca cum suntem noi. (Strigăte: Doamne ferește!) Cu prilejul discuției pentru proiectul de adresă din 1896 au luat parte la discuție 64 deputați și nimeni n'a timbrat ca nepatriotică opoziția de atunci. Noi am luat numai 13 parte la discuție și suntem timbrați ca nepatrioți. (Zgomot. Prezidentul sună). Măcar, că noi n'am făcut și nu facem altceva, decât că arătăm calea ce conduce la fericirea acestei patrii.

Prezidentul: Rog liniște!

Maniu: DV. ne acuzați de nepatriotizm — și, în definitiv ce e patriotizm? Așa cred, că e (Zgomot în stânga. S'auzim! S'auzim!) ecrotirea intereselor colective, complexul lucrărilor conduse de sentimentele altruiste. Cred că nu e lucru greu să fi patriot, când e în mâna ta gloria, puterea dispozitivă și executivă. În tocmai, nu e lucru greu pentru cel-ce trăiește în belșug și în splendoare să fie om cinstit și să observe legile, dar e greu să fie cinstit cel mizer; acela care cascade gura înaintea vitrinelor la lucrurile cele minunate, dar ținând neclintit înaintea ochilor echitatea și cinstea, nu sparge vitrina, ci merge mai departe flămânzând. Dați-mi voie să declar, că purcezend din acest punct de vedere, luând de bază complexul lucrărilor altruiste, eu și toți aceia cari ședem pe aceste bănci, ne ținem mai patrioți decât DV. (Contra-ziceri în stânga. Aplauze pe băncile naționaliștilor). Căci expresiunea faptică a patriotismului nostru izvoeste totdeauna din sentimentele altruiste.

On. C. Nimic nu dovedește mai bine loialitatea noastră opozițională, decât faptul, că în proiectul nostru de adresă n'am pierdut din vedere situația cu adevărat grea în care se află actualul guvern și majoritatea; n'am cercat să facem neplăceri cu înțepături mărunte. (Mișcare și strigăte în stânga: Ipocriți! Ipocriți!) căci noi știam, că acest guvern are îndatoriri, cari au să pună bază unei dezvoltări mai bune și mai temeinic pornite.

E adevărat, că proiectul nostru de adresă diferă esențial de al DV., căci proiectul DV. cum se vede, e compus în senzul ideilor st. d. deputat antevorbitor, proiectul nostru însă nizuiește, pe baza principiilor de dreptate și echitate spre ținte cari ar trebui să fie nu numai ale noastre, ci și a DV. a tuturor.

Punctul de mănecare al proiectului nostru de adresă ca și al politicii noastre e convingerea, că organizarea țării trebuie să corespundă conținutului real al țării noastre; ca organizația aceasta să câștige complăcerea tuturor locuitorilor și tuturor claselor, să servească spre dezvoltarea tuturor puterilor de folos, ca să putem apoi conta la aceste puteri, când organizația aceasta ar fi atacată, fie din afară, fie din lăuntru. DV. însă, în proiectul DV. mănecați din principiu, că statul acesta înainte de toate trebuie să fie național și că orice mijloc e bun, care duce la această țintă. Vă amăgiți cu gândul, că țara va fi aievea fericită, dacă ați câștigat mijloacele sigure pentru fortificarea acestui stat național. Concepția divergează diametral-opus de DV., convinși fiind-că puterile naturale nu pot fi suprimate și subtrase dela misiunea lor: că anumite stări nu pot fi susținute cu forța și că numai pe calea adevărului să poate precede spre ținta comună: asigurarea păcii în întreaga țara.

Abstragând dela conceptul acesta, amândouă adresele se ocupă cu anumite scopuri nemijlocite. Până când însă, adresa DV. chiar și în acest punct e condusă de fantasmagorii — să mi-se ierte expresiunea — adresa noastră stă singură pe punctul de vedere al dreptății și al imparțialității.

Înainte de toate vrem să resolvim după cum vreți și DV., introducerea votului universal secret. Noi voim votul acesta din un punct de vedere cu totul deosebit de al DV., și anume din punctul de vedere al dreptății și al prudenței politice. (Mișcare și zgomot.) Căci dacă DV. vreți să introduceți și votul universal pentru anumite ținte înainte stabilite, atunci nu va mai corespunde cerințelor moderne, și va fi numai unelaltă pentru ajungerea țintei fixate de DV. (Zgomot. S'auzim! S'auzim!)

Kubik B.: Aici nu se pot valida elementele discordante și cari gravitează în afară. (Mișcare.)

Maniu: Noi atât la reforma aceasta cât și la alte agende ale guvernului n'am lucrat din motive egoiste nici pentru anumite ținte mai dinainte stabilite, ci am mănecat dela adevăr, căci numai prin acesta putem ajunge la realizarea libertății și a drepturilor firești a omenimei. Căci doar (S'auzim! S'auzim!) nu numai pe noi ne desparte de DV. idealul de stat național, ci și pe alte pături însămnate din societate, și pe toți aceia, cari nu se pot împăca cu perpetuarea dominațiunii de rasă și de clasă. (Mișcare.)

Când noi declarăm în mod loial, că suntem cu toată curățenia sufletului nostru fii credincioși ai acestei țări, când declarăm că abstragând dela orice considerații, și noi vrem să augmentăm interesele colective a patriei, DV. ne reproșăți, că nu ne trebuie statul unitar național maghiar. Apoi On. C.! după-ce statul unitar național maghiar înseamnă pentru noi renunțarea la cultură, limba și dezvoltarea noastră națională, declar — și cred că toți Românii, Slovaci și Sârbi de bine vor fi de acord — că nu ne vom împăca nici odată cu statul național maghiar astfel contemplat și nu vom fi nici odată adicții acestuia. (Mișcare Zgomot.)

Olay L.: Atunci cărați-vă din țară mergeți în România (Zgomot. Emigranți!)

Prezidentul: Cer liniște dlor deputați!

Maniu: Nici nu ne vom plecă înaintea acestei idei de stat maghiar, căci aceasta ar însemna perirea noastră. Căci datorința de căpetenie a ori-cărui popor este să se apere pe sine însuși și naționalitatea sa. Partidul român (Strigăte: Valah! Valah!) slovac și sârb are de țintă asigurarea dezvoltării culturale și economice pe seama poporului, câștigarea condițiilor necesare spre asigurarea acestei dezvoltări.

DV. spuneți, că legile țării asigură mijloacele de dezvoltare pentru toți fii acestei patrii. La aceasta eu însă adaug, că mijloacele asigurate prin lege nouă nu ni se dau, ni se deneagă chiar, și că în conducerea faptică a vieții de stat să pun toate pedecile, ca individualitatea noastră națională să nu se desvoalte nici pe teren cultural, nici pe teren economic, și asta ne indeamnă, să pretindem drepturi naționale.

Kun Árpád: Ce fel de drepturi naționale?

Maniu: În proiectul nostru de adresă ne-am legat de condițiunile existente. Tocmai din acest motiv în proiectul, pe care avem onorul a-l prezentă nu am pretins toate, pe cari ne era datorința politică să le pretindem. Astfel, deși ne era datorința politică, nu ne-am pretins în adresă restituirea autonomiei Ardealului, nici punctul 1. din programul nostru din 1905 ca să fim recunoscuți de individualitate politică. Și acestea nu le-am omis doară, că am fi abstat dela ele, ci fiindcă ne-am ținut strâns de misiunea acestei sesiuni parlamentare, de problemele acestui parlament, care vor avea să fie baza dezvoltării noastre în viitor. Dar în principiu pentru ce le pretindem? pentru că experiența ne-a convins, că dezvoltarea noastră culturală și economică nu e asigurată fără drepturi naționale garantate prin legi. Dela Dvoastră depinde, întru cât să se introducă în practică aceasta concepția politică, căci dacă DV. ne puteți asigura — ceea ce eu nu cred — interesele noastre culturale și economice, fără drepturi naționale, dacă nu va fi lipsă să ne apărăm aceste drepturi și dezvoltarea lor prin așezăminte naționale, de bună samă pretenziunile noastre se vor extinde la trebuințele reale. Dar câtă vreme trebuie să privim cu jaluzie procedura celor ce deprind puterea de stat, până când vedem, că condițiile dezvoltării noastre culturale și economice nu ni se oferă în aceeași măsură ca altei rase din țară, nu ne putem schimba convingerea, că progresul nostru poate fi asigurat singur numai prin drepturi fundamentale așa numite naționale.

Barta Ö.: Nu-i adevărat!

Maniu: Cred, că în curând, cu prilejul desbaterii bugetului, voi putea dovedi din datele finanțelor statului, că filerii aceia pe cari îi plătesc în dare eu și poporul meu, nu se distribuie în proporție cuviincioasă pentru acoperirea pretenziunilor noastre economice și culturale. (Zgomot.)

Olay L.: Unde e deosebirea?

Prezidentul: Rog liniște!

Maniu: Activitatea statelor moderne nu se restringe numai la aceea, că lasă teren de dezvoltare, ci trebuie să-și ocrotească dezvoltarea anumitor pături și anumitor clase sociali. (Mare Zgomot.) Dacă Dvoastră pune-ți în practică datorința aceasta a statului modern pentru Dvoastră, și noi pretindem ajutorarea noastră culturală economică, când pentru Maghiari se face lucrul acesta. (Mare zgomot și strigăte: Nu Maghiari, ci maghiarime!)

Barta Ö.: Vom sistă activitatea Albinei și apoi ne vom îngriji de activitatea economică.

Maniu: Nu vreau să înșir nedreptățile de cari suferă poporul nostru, căci discuția adresei conform usului parlamentar e restrânsă la stabilirea programului de lucru, ar fi deci neavenit să înșirăm acum toate gravaminele noastre. Căci dacă am vrea să le înșirăm, nu ne-ar ajunge câteva ședințe, ca să le spunem până în cap. (S'auzim! S'auzim!)

Kallay L.: Calumniare audacter! (Zgomot.)

Maniu: Eu așa dar n'am de gând să înșir gravamine, ci numai să designez scopurile de aceea dați-mi voie On. C. ca dintre aceste sco-

puri fixate, înafară de chestia sufragiului universal să mă mai ocup cu unele întrebări.

Un vechiu gravamen al bisericii catolice este, că nu-și poate realiza autonomia nici după o muncă de 30 de ani, în vreme ce autonomia celorlalte biserici e deja fapt împlinit. Tocmai de aceea salutăm cu bucurie punctul acela din programul guvernului care privește punerea în vi-goare a autonomiei catolice. Dar mărturisesc sincer, căci în vreme ce se vorbește de autonomia catolică, nu se spune nici un cuvânt despre autonomia bisericii greco-catolice. Cunoscol dezvoltarea în trecut a acestei chestiuni și tendința de a contopi biserica greco-catolică în autonomia catolică regnicolară.

Metropolia greco-catolică de Alba-Iulia s'a înstăuit ca provință bisericească deosebită prin bula papală «Ecclesiam Christi» și ca atare s'a înarticulat în lege. În numita bulă papală se spune espres, că biserica greco-catolică are să-și implinească agendele cu totul deosebit de biserica catolică, neatârând nici de primat și nici de alte organe a bisericii catolice, prin urmare dacă biserica greco-catolică de Alba-Iulia va fi contopită în autonomia romano-catolică regnicolară, în contrazicere direct cu bula numită și înarticulată în lege, aceasta ar însemna de a dreptul o despoiere de drept. (Zgomot.) Tot asemenea e nedreaptă procedura, căci preoțimea greco-catolică dela sate încă nu are nici până acum întregirea de salar.

Barta Ö.: Dar ridică ajutorul regulat.

Maniu: Iar ajutorul de stat să distribue în mod volnic și ilegal, țintind la adevărata umilire preoțimei dela state.

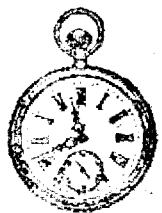
Prezidentul: Cer liniște.

Maniu: Să nu creadă On. Cameră că eu ca gr-cat. vreau să apăr exclusiv autonomia bisericii mele. Din potrivă eu sunt convins în sufletul meu, că o condiție a dezvoltării religioase este aut. bisericilor de aceea doresc, să se recunoască autonomia tuturor bisericilor de o potrivă. Credeți-mă, că nu cu mai puțină durerere observ, dacă să atacă autonomia altei biserici sau să comit astfel de lucrururi, cari vatăm autonomia bisericii, fie acum, fie în viitor. Nu credeți, că nu mă doare, când văd de pildă cum biserica ev-ref. autoamnă și cu instituțiuni așa de frumoase să luptă așa de mult, ca să câștige ajutorul de stat.

Nu mă bucur de aceasta, pentru că ajutoarele acestea totdeauna se dau cu anumite gânduri rezervate și pe lângă anumite condiții. Ceea ce acum este în ajutorul bisericii reformate, îi va fi spre stricare atunci, când frânele guvernului nu vor mai fi în mâinile acelor, pe cari Domniile lor voesc să-i vadă acolo. Eu am fost crescut în gimnaziul reformart din Zălau (strigăte din stânga: Nu se vede!) Și credeți-mi, că cu mult mai frumos trăește în amintirea mea acel gimnaziu, în simplitatea lui, când să susține încă cu venerabilii lui profesori, din propria putere materială, de cât actualul gimnaziu, cu splendidul său palat și cu profesorii plătiți de stat. Pentru că mi-e teamă, că acel splendid palat nu mai odichnește pe aceeași sigură bază, pe care odichnia vechiul și venerabilul, dar totodată modestul edificiu.

Dar pe cum nu pot să socotesc îndestulilor programul guvernului pe terenul bisericesc, în-tocmai nu-l aflu îndestulilor nici pe terenul economic. Și nu-l aflu îndestulilor pentru aceea, pentru că nu se află într'ânsul înșirarea aceea pragmatică, — o înșirare, care să eschidă orice echivocitate — a acelor probleme economice, pe cari guvernul să și-le fie prefript, nu se află marcate în chip hotărât și detailat în trânsul nici darea progresivă, nici minimul de existență, pe cum cu dreptul am fi așteptat dela guvern. Dar nu-l aflu îndestulilor nici pentru aceea, pentru că nu văd într'ânsul înșirarea multor astorfel de instituțiuni moderne, cari sunt neapărat de lipsă pentru ca poporațiunea țării, cu deosebire clasele de jos, să se poată susține și să se poată afirmă în emularea cea mare a țării și în concurența cea mare a lumii.

Astfel ar fi înainte de toate introducerea »apă-

◆◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Schneider-Samu**, juvaeriu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.

rării caminului», dorite din partea partidului meu, fără de care poporul — eu, care trăesc în mijlocul lui, o știu de bună samă — nu să poate mântui de ruină și de pustiire totală, pentru că cu slaba-i putere nu poate să reziste concurenței, căreia este expus în desvoltarea statului modern în lupta aceea, ce trebuie să o susțină față cu celelalte clase sociale.

Toți constatăm cu inimă îndurerată, că puterea materială a țării e slabă; toți simțim povara, ce sarcinile publice o pun pe umerii noștri, toți simțim cu deosebire aceea, că poporul agricol într'atâta geme sub sistemul actual de dare, în-cât într'adevăr e cu neputință, ca să propășască și să se desvoalte. În butul acestora, reforma dării de pământ nu e accentuată în proiectul de adresă al majorității cu aceea hotărîre, ce în chestiunea aceasta, pe dreptul am fi așteptat-o dela majoritate. E adevărat, cunosc acele greutăți ale realizării practice, de care e legată deslegarea acestei chestiuni, dar eu așa cred, că nu se va afla în casa aceasta un singur om, care nu ar fi gata să conlucre, dând toate mijloacele de lipsă, pentru ca guvernul să realizeze reforma dării, ca prin aceea, să ajute poporului ce nu să poate desvoltă sub povara acelor greutăți, ce-i apasă umerii. (Aprobări în centru). Dar nu numai sistemul acesta al dării de pământ constituie un vechiu gravamen, ci și compunerea catastrului. În cercul acela mare de muncă, ce guvernul și l'a prefapt în programul său, așa cred, nu ar fi fost necorect, dacă s'ar fi susceput și aceasta, ca apoi aceasta instituțiune să o așezăm pe astfel de temelii, de pe cari cu acest sistem de dare să putem apăra și interesele poporului agricol al țării.

Rog, Onorată Casă, ca debutul nostru aicea să nu-l socotiți, ca și cum noi am reprezenta exclusiv interesele unei rase. Noi după convingerea noastră cea mai adâncă, ne-am angajat, atunci când ne-am cerut un loc în această Casă, nu numai la apărarea neamului nostru românesc, ci am dorit să ne angajăm la apărarea tuturor acelor interese, a căror cultivare, din punctul de vedere al desvoltării economice a țării, e necesar. (Aprobări în centru.) Dupăce însă în adresa noastră văd mai bine exprimată îngrijirea acestor interese, eu primesc proiectul înaintat din partea amicului meu Polyt. (Aprobări și aplauze pe băncile naționaliștilor.)

Din România.

Ministerul de finanțe a înștiințat toate biourile vamale din țară, că printr'un decret regal s'a oprit definitiv importul tuturor proveniențelor grecești.

Bilete de călătorie. Direcțiunea căilor ferate publică următoarea înștiințare:

»Biletele de călătorie de dus și întors pentru expozițiune reduse cu 30 la sută din prețul biletelor trenurilor de persoane și valabile atât la trenurile de persoane cât și la trenurile accelerate, afară de trenurile 5, 6, 7 și 8 vor fi valabile pentru întoarcerea din București 15 zile numărate dela data stampilării până la a 15-a zi, orele 12 noaptea, și se va considera ziua emiterii ca o zi întregă.»

Exportul de carne în Anglia. Ministerul agriculturii a încheiat contractul cu dl Andrews, reprezentantul unui consorțiu de capitaliști din Londra, în scop de a se începe exportul carne din România în Anglia, prin ajutorul vapoarelor provăzute prin aparate frigorifere.

Contractul a fost semnat de ministrul agriculturii, și acum se află la consiliul de ministrii.

Prin contract ministerul agriculturii arândează reprezentantului capitaliștilor din Londra moșii de ale statului. Una din județul Iași, alta în județul Buzău și alte două în județele Brăila și Ialomița. Suprafața celor 6 moșii trece de 5000 hectare. Arândarea e făcută pe termen de 25 ani.

Arândatorii vor înființa tamaslăcuri de vite și vor cultiva pe terenurile ce au arândate numai plante furagere, cultura cerealelor de export fiindu-le interzisă. Arândatorii se obligă a procura Statului tauri pentru îmbunătățirea rasei vitelor cornute mari, iar peste cel puțin 5 ani să înceapă a exporta carne în Anglia.

Ministrul le-a mai acordat și avantajiiile legii industriale. (»V. N.«)

Din străinătate

Trepof despre starea năuntrică a Rusiei.

Unul dela biuroul Reuter a avut prilej să stea de vorbă cu Trepof, despre starea năuntrică a Rusiei.

Trepof a zis că vede nevoea ca guvernul de astăzi să se retragă, deși, pe cât știe, Goremichin și ceilalți miniștri n'au astfel de gând. Duma lucrează acuma dărâmand, deși, ar putea lucra și durând ceva.

Cea mai nemerită deslegare ar fi un minister din centru, adică din constituțional-democrați, cari sunt partidul cel mai puternic. Numirea acestui minister înfățișează multe primejdii, dar trebuie înfruntate ca să se poată odată liniști țeara. Acuma sunt reprezentate în Dumă interesele politice, iar cele economice de loc. În potriua elementelor revoluționare ar trebui lucrat cu tărie.

Propovăduirea revoluționară își are sprinjinul de căpetenie în ziare. Elementele revoluționare își câștigă pe toți oamenii cu talent, așa că dacă ar și voi cineva să scoată un ziar moderat, n'ar găsi scriitori. Trepof dă vina pe Ovrei pentru încurcăturile de astăzi, arătând cât de mulți sunt în presă și în Dumă. Spune că povestirea oficială despre întâmplările dela Bialystok este adevărată din cuvânt. E cu totul peste putință de dat amnestie tuturor vinovaților, pe câtă vreme slujbașii nu sunt la adăpost de cuțite și glonț. Cât despre pedeapsa cu moarte, Trepof nu-i dă vre-o însemnătate deosebită, ar putea deci fi desființată.

În privința purtării trupelor, Trepof nu se îndoiește de credința părții celei covârșitor mai mari din ele. Turburările ce se întâmplă ici și colo în armată se datoresc lipsei de legături între ofițeri și soldați. Cea mai bună dovadă e că în cavalerie, unde ofițerii și soldații stau în legături mai de-aproape, nu s'a întâmplat nici turburare. Chestia batalionului din regimentul Preobrajevski a făcut de aceea atâtă vâlvă, căci e vorba de un regiment aristocratic. Neorânduile în ei n'au fost prea însemnate, batalionul a dat pe față pe ațâțatori numai de cât. În armată este ici și colo nemulțumire; astfel între soldații, cari fac slujbă de poliție, precum și între Cazaci, cari vor să se întoarne acasă;

dar astea sunt lucruri cari țin la fel din vechiu.

Trepof s'a apărat de închipuirea că ar fi un fel de dictator și a spus că nu știe nimic de-o întâlnire apropiată între împăratul Germaniei și țar. («Die Zeit».)

NOUȚĂȚI.

ARAD, 21 Iulie 1906.

— **Luptă de cinci zile.** Statele mici din America de sud sunt în deplină neînțelegere. Neînțelegerea se ivește din împrejurarea, că prezenții statelor sunt dușmăniți. Se înțelege, că dușmănia se descarcă pe popor. Așa s'a iscat și lupta dintre statele, Guatemala și San-Salvator.

Revoluția a făcut-o Barillas, fostul prezident al Guatemalei, cu scopul de a răsturnă de pe tron pe urmașul său, Cabrera. Planul i-a succed, căci armata a rămas credincioasă pe lângă Cabrera și astfel a înăbușit răscoala. Barillas a fugit în San-Salvator și a pus la cale o nouă răscoală contra Guatemalei. La început norocul era pe partea Guatemalei, San-Salvator a fost bătut, iar Regalado, capul armatei, a fost ucis. San-Salvator însă în 19 Iulie și-a întărit de nou armata, a intrat pe hotarele Guatemalei, s'a încins o luptă crâncenă, în care au căzut două mii de Guatemalani.

După această înfrângere, la întervenirea lui Roosevelt prezidentului statelor unite, s'a încheiat pacea între cele două state.

— **Un scandal mare.** Un scandal mare a izbucnit la München. Un prinț, doi duci, vr'o 20 conți și alți numeroși aristocrați sunt implicați într'o afacere urâtă. Unul din cluburile cele mai elegante din Capitala Bavariei se prefăcuse într'un tripou ordinar, unde dela miezul nopții până la 6 dimineața se juptua lumea. Perderi mari a ruinat tineri ofițeri din armata bavareză precum și tineri nobili și funcționari înaintați de curând. Unii neputându-și plăti datoriile, făcură o mulțime de escrocherii spre a le achita. Alții se sinuciseră, iar unul dintr'inșii e contele Max Freysing, ale cărei datorii de joc trec de 2 milioane jum. Prințul Frantz-Josef de Bavaria e amestecat în scandal, un mare număr de ofițeri falsificându-i iscălitura pe polițe cu cari au încasat sume mari.

— **Contribuiri marinimoase.** Cu ocaziunea petrecerii noastre la Lipova, unde am voit să concertăm, ne-am împărtășit de o deosebită dragoste românească. Concertul neputându-se ține, inteligența română din loc și jur a contribuit în mod foarte creștinesc cu o sumă considerabilă, pentru restabilirea cheltuelilor avute. Iată numele acelor marinimoși contribuenți: D-nii dr. A. Maria 20 cor., Voicu Hamsea, Procopie Givulescu, dr. A. Cioban, dr. Missits, G. Monța (Cuvin) câte 10 cor., Matei Bocșa, Grigorie Marienescu, Aurel Savici, Gioca Antonovici, dr. A. Halic, George Savici, Terenție Buhescu câte 5 coroane. I. Cimponer 4 cor., D. Popovici și I. Monța câte 3 coroane, Vasile Bogoi și Popovici Rancu câte 2 cor., iar T. Neagu, I. Givulescu, Emil Pașca și I. Tuducescu câte 1 cor.

Mulțumindu-le tuturor pentru toate cele bune făcute ne folosim de plăcutul prilej să aducem pe această cale totodată sincere mulțumiri și dlui preot Florian Roxin, care a fost găzduitorul nostru. În numele coriștilor: Sever Andru.

— **Sfințire de biserică.** Curatoratul bisericei gr.-cat. din Csáki-Gorbó vă invită cu toată onoarea la sfințirea nou terminatei biserici gr.-cat ce se va sfinți la 12 August st. n. 1906. Prin esceleția sa dr. Victor Mihályi de Apșa arhiepiscop și metropolit gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Sub durata stei liturgii cântările bisericești le va cânta un cor mixt sub conducerea P. On. D. Aron Papiu profesor de cânt. După actul sfințirii va urma prânz comun în pavilo-

HARTMANN JÁNOS

ARAD

Strada Kazinczi Nr. 11.

Atelier de mase de biliard, cheiuri, plumbi și alte lucruri pentru cafele

Studiile de specialitate mi le-am câștigat în cea mai mare și bună fabrică din Paris. Mese de biliard le blanez în ori ce blană fără nici o lipire, pe cari apoi plumbii nu sar. La invitare merg ori și unde și în provincie, ducând pănură de a mea. Pentru lucrurile cumpărate din atelierul meu mai ales pentru cheiuri, iau re spundere un an de zile.

Pe lângă prețuri moderate vând și cumpăr plumbi folosite.

Pentru serviciu prompt și bun iau garanță.

Cheiuri făcute după modelul francez în ori ce mărime dela cor. 2—100. Mase de biliard vechi le transform în noue și le schimb.

nul de vară din grădina școlii, fiind angajat spre acest scop un ospătar, care se va îngriji de mâncări și băuturi bune. Prețul la banchet: de persoană e 5 coroane. Doritorii de a lua parte la banchet sunt rugați a se însinua până în 6 August st. n. la adresa Sp. D. Victor Pop cand. adv. în Cs.-Gorbó.

Cu aceasta ocaziune se va arangia și o petrecere de vară, în pavilionul din grădina școlii confesionale din Csáki-Gorbó în favorul nou terminată biserici gr.-cat. Prețul intrării; de persoană 2 coroane, de familie până la 3 membrii 5 coroane, dela 3 membrii în sus de fie-care persoană câte 1 coroană. Elena dr. Alexandru Vaida-Voevod patroană dr. Alexandru Vaida-Voevod patron. *Comitetul arangiator.*

— **Convocare.** Adunarea cercuală a despărțământului Brad al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se convoacă pe Duminecă 16/29 Iulie a. c. la 11 ore a. m. în biserica gr.-or. română din Hálmaj cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Rapoartele comitetului, cassarului și bibliotecarului.
2. Alegerea comisiei pentru cenzurarea rapoartelor și a unei comisii pentru înscrierea de membrii și încassarea taxelor.
4. Citirea dizertațiunilor însinuate și declamarea de poezii.
5. Referada comisiunilor.
6. Alegerea directorului despărțământului și a comitetului cercual.
7. Inițierea de agenturi și biblioteci populare în Brad, Tebea, Criștior, Curechiu, Hálmaj, Junc și Vaca.
8. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală ordinară.
9. Stabilirea locului pentru viitoarea adunare.
10. Inchiderea adunării.

La aceasta adunare sunt invitați a participa membrii despărțământului Brad al »Asociațiunii« și toți cari se interesează de înaintarea poporului român.

Brad, 4/17 Iulie 1906.

Dr. P. Oprîșa,
dir. desp.

A. Demian,
not. desp.

— **Biblioteca Academiei române.** Mișcarea în luna Iunie 1906.

- I. Consultarea. A) Cărți tipărite.
1. Cerute cu buletine 559 cetitori, 1767 volume.
2. Imprumutate acasă 9 cetitori 41 volume.
- Total 608 cetitori 1808 volume.
- Aflătoare în sala de lucru: Cărți 1779 volume, Aflătoare în sala de lucru reviste române 25 volume, străine 103.
- B) Manuscripte și documente:
- Manuscripte 78 cet. 349 vol.
- Documente 40 cet. 3336 vol.
- Cărți vechi românești (1508--1830) 21 cetit. 43 volume.
- II. Sporirea.
- Primate: 1. Conform legii dela 23 Martie 1904 202 volume și broșuri, 185 n-re de reviste rom. 335 foi volante.
2. În dar sau în schimb 63 vol. și broș. 33 reviste române, 19 străine, 1 atlas.
3. Cumpărate: 62 vol. și broș. 2 reviste rom. 91 străine, 28 atlase și hărți, 47 stampe și portrete, 12 volume manuscripte, 26 documente, 65 fotografii.
- Total: 327 vol. și broș., 219 reviste rom., 110 străine, 29 atlase și harte, 47 stampe și portrete, 12 vol. manuscripte, 36 documente, 65 fotografii 335 foi volante. *Bibliotecar. Bianu.*

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc la față decât »Lapte de castravete« ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balassa K., în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect sigur și e nestricăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și acelea îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele »Ballassa« să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castravet 1 cor., pudră de castravet 1:20. Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest—Erzsébetfalva.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Voitek și Weisz.

— **Contra »Qidium«-ului** în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu acid sulfuric. Influența e repede, sigură. Un kgr. cu îndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela *Mayerfi Zoltán*, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

— **Și cea mai frumoasă floare se vestegește** dacă nu grijești de ea. Și frumseța feței se vestegește, dacă nu te îngrijești de ea cu multă băgare de samă. O față frumoasă, tină și curată poți avea pururea, numai dacă folosești Crema de lăcrimioară a lui Vasváry.

— **In Arad,** strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis de drougheria Nádas, orolojerul și juvrajul

Zinner Vilmos

desface prăvălie de oroloage și juvaerice, ba chiar vinde prăvălia.

Atragem atențiunea onoratului public cetitor asupra inseratului fabricantului de sticle, Singer Armin și a lui Braun János din Szeghedin, publicată în numărul nostru de azi.

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului *Singer* care-l publicăm în altă parte a ziarului.

— Atragem atențiunea asupra anunțului lui *Braun Gusztáv*, cel publicăm în altă parte a ziarului nostru.

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Dorn Jozsef*.

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul* Arad.

— **Oroloage ieftine și juvaerice** pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot căpăta la *Deutsch Izidorné*, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

Concert, petreceri.

Tinerimea română din Sasca-Mon. și jur, vă invită cu toată onoarea la petrecerea de vară împreună cu dans. ce o va arangia Duminecă în 29 Iulie 1906 în localitățile otelului »S. Waluzan« din Sasca-mont. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 20 fil., de familie (3 membri) 2 cor. 60 fil. Suprasolvirile ce se primesc cu mulțămintă și să vor cuita în ziare, sunt a se adresa domnului Aureliu Cigărean pin Sasca-montană. Venitul curat este destinat pentru școala rom.-gr.-ort. din loc. Preșidenți: dr. Vasile Meșter, avocat. dr. George Voda, avocat. Vice-preșidenți: dr. Ilie Groșșian. cand. adv. dr. Savu Marta, candidat adv. cassar: Aureliu Cigărean, com. controlor: Carol Bănuțiu com. *Comitetul aranjator.*

Dare de seamă și mulțămintă publică.

despre colecta făcută pentru ajutorarea orfanilor și văduvelor române, rămași în mizerie în urma canibalizmului la care a căzut victimă pacinicii alegători români din Amaț comitatul Sătmar cu ocaziunea alegerii de deputat dietal din 3 Mai n. a. c.

George Șuta 12 cor., Coriolan Ternovean 10 cor., Constantin Lucaciu 20 cor., Dionisie Bran 5 cor., George Pop de Băsești 100 cor., Dr. Teofil Dragoș 10 cor., »Sătmarăana« 20 cor., George

Achim 5 cor., Dr. V. Lucaciu 10 cor., Romul Marchiș 5 cor., »Perșeul de Chisbaia« 10 cor., Gavril Barbu 10 cor., N. Lupan, Dr. A. Cornel Bolban, Alexandru Pop, George Tohătan, George Barbul, Iosif Stan, Sandru Anderco, N. N., Avram Breban, Atanasie Lupan, George Pascha, Aurel Bran, N. N. Iuliu Demeter, Dimitrie Sârbu, Pamfilu Ossian, Ioan Batin, toți câte 2 coroane. N. N., în nomine Domini, S. U. câte 1 coroană.

Suma 224 cor. Suma aceasta am predat-o M. O. D. George Szilágyi, paroch în Ruși pe lângă cvitanța următoare:

»Recunosc că în 21 Iunie am primit pentru distribuie 244 cor., adecă două sute patruzeci și patru coroane. Sătmar, 21 Iunie 1906. George Szilágyi m. p. paroch în Ruși«.

Apoi s'a mai continuat cu colectarea și a dăruit N. N., Alexandru Babon, Ig. Nistor, câte 2 cor., N. N., N. Budo, Ioan Bogdan, S. S. câte 1 cor. Tot la olaltă 10 cor., care sumă încă este la mine. Așa dară totăl s'a colectat 254 cor. Colecta se continuă și dăruirile prin postă sunt a se trimite la adresa subscrisului în Józsefháza, comitatul Sătmar.

Dat în Iojib, la 16 Iulie 1906.

Constantin Lucaciu,
preot român.

Poșta Redacției.

Din Roșca. Trimite-ne, vom alege și ce va fi bun, vom publica.

Posta Administrației.

Gr. Z. Budapesta. Dnul Nistor a plecat acasă la Arapatak, (Háromszék m.)

Redactor responsabil: Sever Bacu.
Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Se caută

un conducător de tipografie,
care se pricepe bine la manipu-
larea mașinelor.

Condițiune stabilă, salar bun

A se adresa la »Victoria« institut
tipografic în Șimleu.

Dr. VADÁSZ ARMAND
advocat,

și-a mutat cancelaria în casa fra-
ților **Lenzyel** pe piața libertății
— Szabadság-tér Nr. 21. —

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 96.

In atențiunea tineretului absoluți de VI—VIII, cl. gimn. și a părinților.

ANUNȚ.

In farmacia D-lui Remus R. G. Ramonezay din Maria-Radna se primește un tinăr absolvent de VI—VIII cl. gimn. și cu maturitate de practicant în farmacie, pe lângă următoarele condițiuni:

Cel cu VIII. cl. gimn. și maturitate are de a practica doi ani în farmacie și la început are trei luni vipt (cost) și quartir gratuit, ear' după expirarea celor trei luni, afară de vipt și quartir, are lunar 10 Cor. bani de buzunar, ear' în al doilea an 20 Cor. Ear' cel absolvat de VI. cl. gimn. are de a practica în farmacie trei ani și după trei luni are 6 Cor. bani de buzunar afară de cost și quartir în anul prim; în al II-lea 10 Cor. lunar și în al III-lea an 20 Cor. lunar și provedere întreagă.

Fiecare tânăr are ase anunța la sus numitul farmacist, până în 1 August st. n. a. c. prin părintele sau tutorul său.

Numai tânări sirguincioși, solizi și din familie bună primesc, care are voie a învăța și limba germană.

La administrația „Tribunei“ să afle de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Rnsu Srianu	Cor. 2 —	plus 10 fl. port.
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„Școlarul declamator“	„ 0.50	5 „
„Stropi de roaună“	„ 1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1.50	10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	„ 0.80	3 „
„Amicul Poporului“ T. Vuiculescu	1—	10 „

Cele mai fine și mai elegante halne pentru bărbați, copii și cel mai potrivit și cel mai ieftin izvor de cumpărare pentru ori-ce îmbrăcăminte se află la

Moskovitz Zsigmond

Arad, Edificiul teatrului

unde e asortiment bogat și cel mai bun croi.

Trag atențiunea binevoitoare a P. T. preoți, precum ănilor teologi și pedagogi asupra îmbrăcămintelor

„Șaguna“

făcut de mine, ce se poate cumpăra exclusiv numai la mine, precum și redingate și veste preoțești.

Ori-ce îmbrăcăminte cumpărată dela mine, se striformă după măsura corpului fără nici o plăță.

Telefon-nr. pentru orași și comitat: 534 Intrebuintarea telefonului pentru P. T. public e gratuită.

Comande din provincie se efectuează momentan.

Dacă suferi de reumă și răceală nu căuta alt medicament ci cumpără o sticlă de **spirt de reumă de Dr. Flesch** care vindecă reuma, răceala, durerea de mână, pleoară, spate și șele, slăbirea mânilor și picioarelor, durerile iscate din bătaie, efortări, selintiri și umflăturile, mai în grabă de cât ori-ce alt medicament. Influența se poate vedea în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile vechi la cari n'a folosit nici scaldă nici alt medicament. Se poate căpăta la inventatorul și la pregătitorul lui o o o **Dr. Flesch Emil** apotecar „Magyar Korona“ GYÖR — Baross-ut Nr. 24. Budapesta, magazinul prim în apotecile lui Török Iosif Budapesta VI. Király-u. 12. și Andrássy-ut 26. O sticlă de 1 1/2 delitre 2 cor. La o folosire mai îndelungată, pentru o sticlă „familiar“ prețul 5 cor., din care 2 sau 3 la dispoziție le trimitem pe litogă ramburs postal.

Tipărituri ieftine și cu gust lucrate și având în vedere calitățile alese de hârtie ce se cere, comandați spre **multumire la Tribuna.**

Tipografia d-lui G. Nichin, Arad, Deák Ferencz-u. 20.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ținc, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat

sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vînat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucării de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Aparătoare de sciutei la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurintei de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșe — cu prețuri din cele mai moderate.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-ce însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicele ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski István**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

Fabrică de mașinării și turnătorie de fer și metal a lui Mayer ca societate pe acții

Sabaria — Szombathely.

Budapest, Váci-körut 61.

Fabricațiune din patrie.

Sa fondat la anul 1850.

Separat:

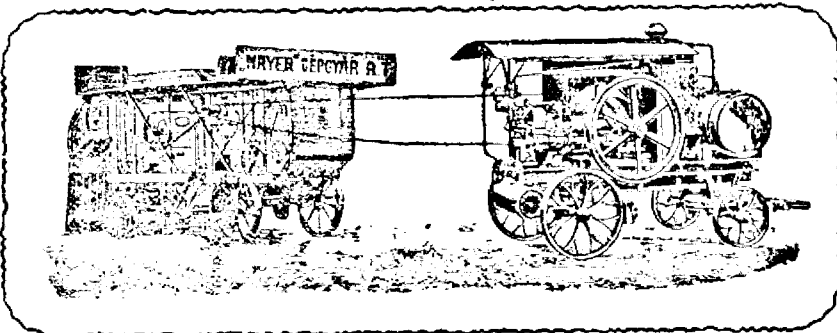
Precum:

Edificare de mori. Clase de motoare.

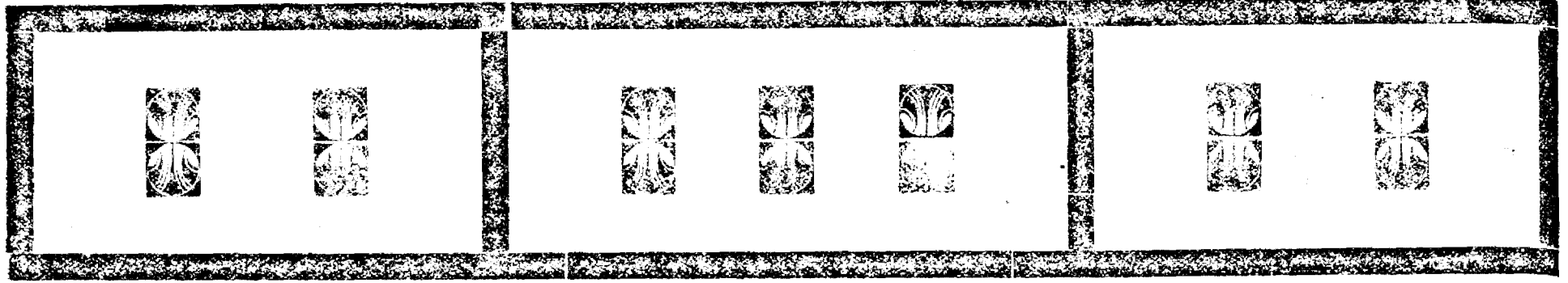
Fabricarea mașinelor economice.

Muncă escalentă! Condiții favorabile!

Catalog la dorință se trimite gratis și franco.

Momentan se pot espeda: Mașinării de secerat și stringerea mănunchilor, precum și pentru coșitul ierbii. Deposit de mașinării de trierat 3PH 22*, 4PH 27*, 6PH 800 mm., 8PH 900 mm., 12PH 48 și tot felul de alte mașinării economice în cea mai nouă și mai bună calitate.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

==== vis-à-vis cu ușa principală a teatrului. =====

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradani

 MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public.

==== Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile! =====

==== **Cu planuri servim gratuit.** =====

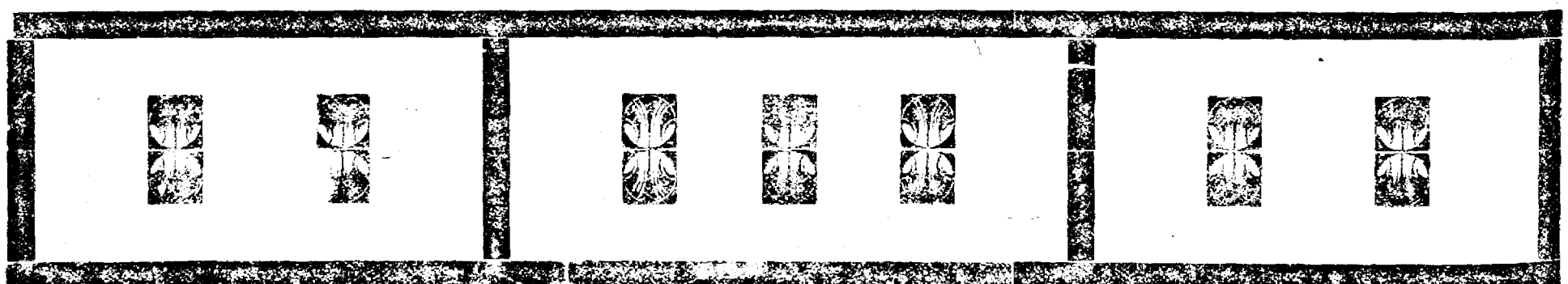
Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducei
Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

 Splendida iluminatie seara până la ora 11.

ATENȚIE!

Cel mai vechiu și bun magazin de mașini din com. Ciănad

Glück Samu
—•••••
MAKÓ.

Life- Mașini de sămănat după cel mai nou metod,

15 serie 200 fl., ● 17 serie 210 fl., ● 19 serie 225 fl., ● 21 serie 240 floreni.

Cea mai nouă: bicicletă pentru armată „METEOR“ tare cu 65 fl.

Mașini noi de cusut „SINGER“ 80 fl.

CIURURI, TRIERE, MORIȘTE, pluguri de oțel și alte instrumente pentru economie.

Curele și oleuri pentru mașini, unsoare de mașini pe lângă prețurile cele mai ieftine și pe lângă condițiile cele mai favorabile de platire.

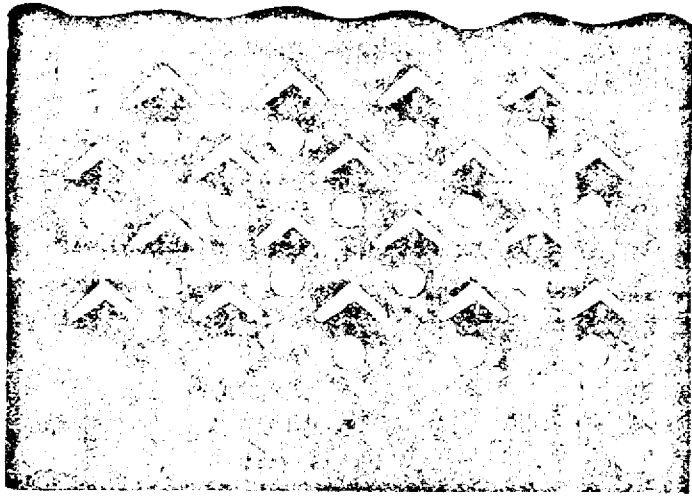
Ciururile brevetate ale lui Dorn Jozsef

să potrivească la tot felul de mașini de treerat, pentru scuturat paiele la mașina curșitoare de jos etc.

Fiecare econom e dușmanul său propriu, dacă nu folosește ciururile brevetate ale lui Dorn, la mașinile de treerat, care-i rămâne în cinste după 3 zile de imblătul.

Cu totul sunt în circulație cam 6000 de ciururi.

La imblătul din anul trecut a eruat contele Winheim pe moșia sa dela Csorvás de la 500 de clii de bucate 247 de klg. de grâuțe față de ciururile de lemn, ceea-ce dovedește și „Societatea economică“ („Gazdasági egyesület“) din comitatul Bihar.

Furnizez pentru fabricanții din țară și străinătate.

Iau răspunderea pentru ciururile mele de bucate. Recomand încălzitoarele mele cele nouă, care să potrivească la ori ce mașină (sparher) cu care să cruță 50% de material de ars, care dă căldură plăcută și bainică.

Cu prospecte și explicații mai detaliate servesc.

DORN JOZSEF, atelier de mașini Bécs-Csaba.

Prima întreprindere de fabricare de sticlă în Seghedin

Diploma de aur la expoziția din H.M.-Vásárhely, ținută în anul 1904

TELEFON Nr. 438

Medalie de argint la expoziția generală din H.M.-Vásárhely ținută în anul 1904

SINGER ARMIN

PRĂVĂLIE:

Tisza Lajos-körut 48

• SZEGED •

DEPOSIT:

Strada Jókai nr. 3

Magazin de sticle în table. ● Magazin de oglinzi în table.

Fabrică de sticlă și oglinzi aranjată în electricitate.

Diferite forme de firme pentru medici și avocați.

Sticlărie de lux pentru ferestri de salon și biserici în execuție artistică.

Decorație de mobile în stilul cel mai nou și în toate culorile.

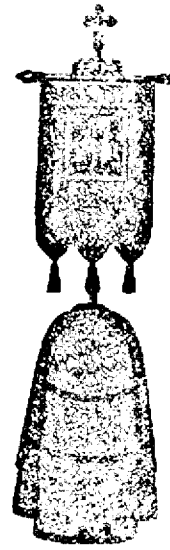
Facerea de galantare la edificii și prăvălie.

Primesc spre tocmire vechi oglinzi.

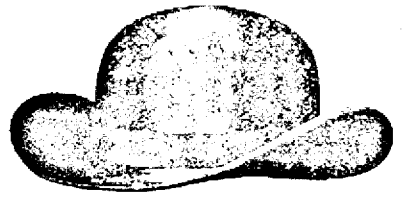
Primesc lustruire de sticle și ori ce lucru din bransa mea.

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume

odăjdii colorate și negre, acopereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane rusa-ti de tot felul, icoane istorice etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotesti.

Haine pentru dnil preoți, brăue și cami-afce. Pregătesc bine și prompt vesminte preotesti, căci am un creditor foarte isteț. La dorință dau detașuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor servi în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comandă execută momentan în modul cel mai prompt și mai constiențios.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék
strada Duna, casa proprie.

Nou! Prăvălia de geamantane, **Nou!**
pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atenția binevoitoare a onorabililor mei cumpărători

cercetarea
prăvăliei mele de geamantane,
pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform receririlor moderne

în Arad, strada Salacz nr. 1.

Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hamuri pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea ofițerească sau domnească.

Comandele se efectuează pe lângă răspundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de aceasta bransă se efectuează imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stima: **Béreczi Pál,** Arad, str.
Salacz nr. 1.

Unelte de automat pentru trier

Mașini de sămănat ● Mașini de greblat

Mașini pentru săparea și clasarea cartofilor

și tot felul de mașini ce se într-buintesc la economie, cu construcții tari și execuție solidă, livrează:

Drössler Károly

fabrică de mașini și turnătorie de aramă
.. .. și fer patentată ces, crăiască .. ..

— Deposit: —
POZSONY.

BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

Mare atelier de reparație

Numărul telefonului 440

IN ATENȚIUNEA BICICLIȘTILOR!

B I C I C L E T E

pe lângă foarte avantațase depurizăci în rate

Fabricațiuni renumite „Puch“, „Meteor“ și „Monarch“.

Magazinul de biciclete,
mașini de cusut sonerie,
institut de telefoane și
parafulgere a lui * * *

Koch Dániel

Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.
Magazin de lămpi și tot
felul de trebuincioase la
biciclete. * * * * *

Cel mai bun
prav pentru insecte
pentru nimicirea purcelor, stălni-
țelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul
deja după o zi întrece pe cel al naphta-
linului.

Jumătate klgr. . . . . 50 fileri.
Un klgr. . . . . 1 cor.

Se poate căpăta

in Arad și jur

numai la drugheria și parfumeria

Vojtek és Weisz
ARAD

Berger Gyula

— farmacia
„la Sta Eli-
sabeta“ —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermatic „Sf. Elisabeta“ cu efect sigur asupra pelit, precum și contra pistriilor ca mijloc de înfrumusețare și reconstruirea pelit: — o bucată mare 60 fileri.

Pudră „Sf. Elisabeta“ (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în color albă, roză și crem: — o cutie 90 fileri.

Apa de dinți „Sf. Elisabeta“ recomandabil în special celor cu dinții răi Rumenește gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește stărea dinților: — un flacon 90 fil.

Apă de iorgovan pentru frumusețe „Sf. Elisabeta“ Articol foarte inbit de diano. Se poate căpăta în colorare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei „Sf. Elisabeta“ Leac cu efect sigur contra reumei, răcelii, ischias, deas menea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr „Sf. Elisabeta“ Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o împiedecă radical — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Geai minunat pentru pept „Sf. Elisabeta“ contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 30 fileri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ee bătuire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — o sticlă 70 fileri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Cămeși pentru bărbați, gulere, manșete și cravate.

Radó Sándor, Arad, Forray-u., casa Lukács (colț).

Înștiințez pe p. t. publicul de dame, că am preluat magazinul de corsete al firmei FRĂȚII BRASSAY și până ține le vînd cu preț reduse.

Foarte mare asortiment de flanele și barchete ce se pot spăla.

Tot felul de ornamenticale și căptușeli.

Bine-voitorul sprijin al onor. public, îl cere cu deosebită stimă:

Au sosit toate noutățile de toamnă și iarnă cele mai elegante și de lipsă țesături, precum și negre — asortiment mare.

Serviciul prompt și conștientios.

Radó Sándor.

Pinză, șifon, canvas și rufe de pat.

Ciorapi, mănuși și batiste

Mătase, cirpe de Berlin și șaluri

SCHIEDER IDEE

INTREPRINDERE PENTRU ASFALTARE ȘI BETONARE

ARAD, Piața Szabadság nr. 10.

EFEPTUESC: Pavagiu de granitto, terazzo, beton și asfalt, canalizari, acopereminte de beton, țitoare de apă, strășine, zidiri de beton sigure contra focului cu pervazuri de fer, transformarea locuințelor umede în locuințe sănatoase, lucrări de cement și beton.

Plăci de cement și mozaic, plăci de pavagiu și table de gips.

Vinderea de cement în măsură mai mare și mai mică.

Contra anemiei și nervosității

cea mai bună influență are

Vinul ferat china al farmacistului
Rozsnyay
Mátyás.

Prețul unei sticle e de 3 cor. 50 fil.

Contra căderii părului

are cea mai bună influență

Spiritul de păr al lui Rozsnyay

care în scurtă vreme delatură mătreața și căderea părului; apără părul de rupere și-i dă o strălucire mătăsoasă. Prețul unei sticle e de 1 cor. și 50 fil.

Sirop pentru copii, contra tusei

Leac admirabil pentru copii mici.
Sticla: 60 fileri.

Toate aceste medicamente se capătă în stare veritabilă, la spițăria lui

ROZSNYAY Mátyás, Arad

Szabadság-tér.

INTERVIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

—
Telefon pentru comitat și oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericești

—
crocitorul teolog episcopesc din Cenad. Liferantul Excel. Sale episcop. Dessewffy din Cenad

TIMIȘOARA-GETATE

în teologie.

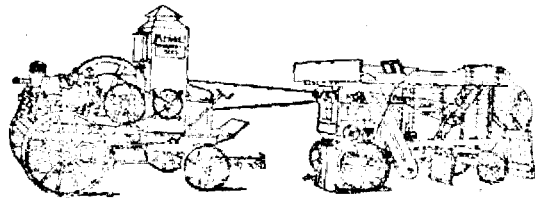
Recomandă magazinul său bogat în atenținea binevoitoare atât a preoțime cât și a aceloră, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, crucei

statue sau altfel de adjustări bisericești

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericești.

Pentru liferările mele lau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat ilustrat.

Primesc

transformări de triere, automate pentru arat, ș. a. lampe de acetilen și tot felul de mașini de macinat, mașini de fabrici cu adjustare deplină, apoi tot felul de lucrări de dulgherii și reparaturi de mașinari.

LEEL ÖSSY IMRE

turnătorie de oțel, fer și metalurgii și atelier de reparări de mașini

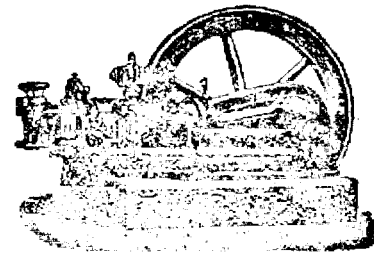
Timișoara-Iosefin, Strada Pacsirta nr. 4.

Fabric

mașini pentru sămanat și pus
de cucuruz

greble de fân, pluguri

și prese de vin.

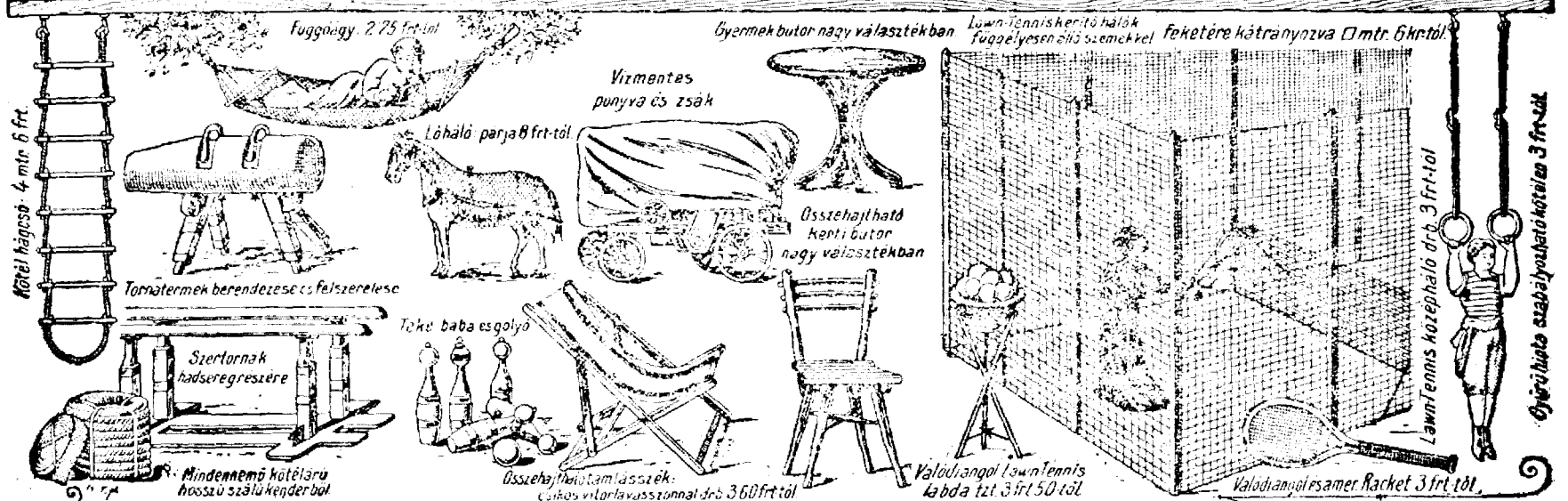
Espedez

mașini de abur, cazane, apaducte și pompe pentru fântâni, apoi fer, oțel și metal turnat în formă brută ori prelucrată după orice formă și desemn.

— Cumpăr ori schimb —
mașini vechi, fer bătrân și ori ce fle de metalurgii.

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK és KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV. KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETE)

Fuggógy. 2.75 ft-tól
 Gyermekek bútor nagy választékban
 Lawn-Tennis kerítő háló fuggólyesen álló szemekkel
 Feketére kátrányozva 12 mtr. 6 krtól
 Kötél hálósó 4 mtr. 6 ft.
 Vizmentes ponyva és zsák
 Lóháló párja 8 ft-tól
 Összehajtható kerti bútor nagy választékban
 Tornatermek berendezése és felszerelése
 Szertornak hadseregére
 Mindenemő koteláru hosszú száru kegyderbútor
 Tekerő baba eszolyo
 Összehajtható támaszték. Csakos vitorlavasszal dr. 3.60 ft-tól
 Valódi angol Lawn-Tennis labda tzt. 3 ft. 50 tól
 Valódi angol amer. Racket 3 ft. tól
 Gyermekek szabályozható koteláru 3 ft-tól

TELEFON: 15-56. (Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak.) ALAPITTATOTT: 1878.

Seffer Antal are tot felul de instrumente de sport și magazină de ștreanguri

Budapest, VI., str. Károly, bolta Nr. 12. (Közp. Városház épülete)

- Se află în magazină:**
- Scară de ștreang, 4 mtr. lung, 6 fl.
  - Pat-leagăn, cu preț del 2.75 fl. în sus.
  - Tot felul de instrumente pentru gimnastică de școală și pentru militari.
  - Palamare lungi din fuior de cânepă.
  - Mreją de acoperit caii.
  - Popice și bile de joc la popicărie.
  - Ponevi și saci prin cari nu intră apă.
  - Scaune de lux cu pânză dela 3.60 fl. în sus.
  - Mobile de grădină, cari se pot împătura.
  - Mince engleze pentru jocul »Tennis«, 12 bucați dela 3.50 fl. în sus.
  - Rackete veritabile engleze și americane dela 3 fl. în sus.
  - Mreji pentru încunjurarea jocului »Tennis« cu cătran negru 1 metru dela 6 cruceri în sus.
  - Mreją mijlocie bucata dela 3 fl. în sus.
  - Uțuțuri dela 3 fl. în sus.
- Nr. telefonului 15-56. Prospecte de prețuri la dorință trimitte gratis — franco. — Comandele din provincie se efeptuesc prompt. Fondată la 1878.

Forte-pianuri și pianine

vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscuta de cea mai bună măestru-pian din Viena la firma

Reményi Mihály

lifierantul de muzicalii la academia reg. în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă »Academia ungurească de muzică«, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai esperti și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

Toată imitarea sau reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca »Călugărița verde« sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiunilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, ca-thar, dureri de pept, influență etc. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provă-zută cu Incuietoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifona Thierry recunoscută ca »non plus ultra« contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto. Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda lângă isvorul mineral de apă aeră ROHITS.

Broșuri cu mai multe mii de mulțămiri se trimit gratis și franco. Depozite în următoarele apothece: în Budapesta la TÖRÖK JÓZSEF și EGGER LEO și în Lugoj la VERTES LAJOS.

Proprietarul unei mașini de călcat cu o putere de 8 cai pe sezonul trierării caută trierare.

Detaluri la Berta Testvérek sau Kossuth-utca nr. 46.

Fiecare cumpere apă minerală numai „Répáti“ și să bea cel ce vrea se ajungă viață lungă și și d'acea pentru că face de prisos multe ape minerale austriace și străine.

„Répáti“

svorește din pământ răcuiese, într'o curățenie ideală lipsită de baccile și conținând cu îmbelșugare fer

Répáti, apă acră și univorsală este de un efect invierător și vindecător se folosește cu uimitor rezultat mai ales împotriva tusei răgușelii, stomacului, rărunchilor, ficatului și a boalelor de întesire precum și la boalele rinelui, apoi contra reumatismului, anemiei și împotriva boalelor de pept și organelor de respirație și mistuire.

Cu **Répáti**, este o apă foarte plăcută și de un efect foarte mare, vindecător admirabil este foarte ieftină drep-aceea fiecare care-și prețuește sănătatea, ea beutară de toate zilele, goală cu vin ori cu lapte să o folosească.

Répáti, se poate căpăta în ori care prăvălie de coloniale și se expediază și la casa particulare

Magazin exclusiv pentru Arad și ținut la

BOROS LAJOS

magazin și locuință: ÁRPÁD-TÉR No. 5.

La cumpărătorii din ținutul Aradului, la o comandă cel puțin de o ladă (50 de sticle) expediția la gara din Arad se face gratuit.

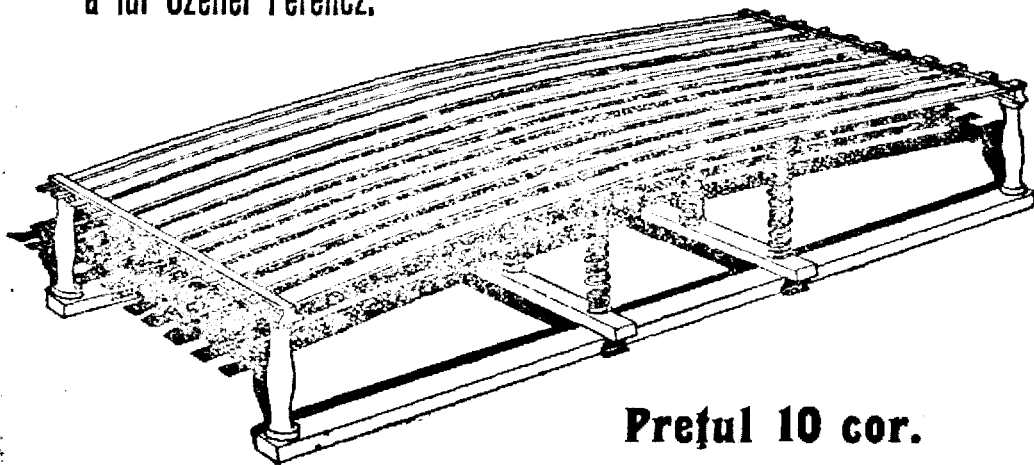
DIN SACUI ME.

APĂ MINERALĂ DIN PATRIE.

Samiera „REFORM“

adaptată și brevetată
a lui Czeiler Ferencz.

Prețul 10 cor.

Avem onoare a atrage binevoitoare atențiune a p. t. public a supra samierei „REFORM“ mai sus desenată.

Aceasta samiera „REFORM“ după mulți ani îndelungați folosită, escludând orice nedumerire, s'a adevărit, că e foarte rentabilă, căci e bună, ținătoare și practică.

Pe lângă toate acestea samiera „REFORM“ e foarte ieftină, deci ușor se poate pune în circulație.

Avantagiile acestui samiere „REFORM“ sunt următoarele: e ușoară (12 Kgr.), se poate ușor desface în părți singuratic și de către ori și cine în câteva minute se poate încheia, ce-i mărește valoarea și împrejurarea că e scutită de viermi și se poate ține în curățenie.

Impachetarea și magazinarea ocupă loc puțin, prin ce cheltuielile de enbalagiu și expediție sunt foarte mici.

Pe lângă toate acestea și alte avantagii nefinșate aici, samiera „REFORM“ e cea mai ieftină și mai ținătoare.

Ca P. D-ta să te convingi despre adevăritatea celor spuse de noi, recomandăm ca probă mai multe bucăți din samiera „REFORM“ și suntem înfirmă convingere că acest articole pe mai departe îl vei comanda numai dela noi.

Cu toată stima:

Gzeiler és Szathmáry

FABRICĂ DE LEMNĂRIĂ ȘI MĂSĂRIE
ARAD, Str. Pöltemberg Ernő 7-8-9.

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimateilor mei cumpărător că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7.

unde de altfel având prăvălie, țin garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorința efectuează în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluții cu automat. —

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a onoratului public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: mobile de marmoră, întocmiri de scauzi și scaune pentru măcelărie, întărirea pereților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

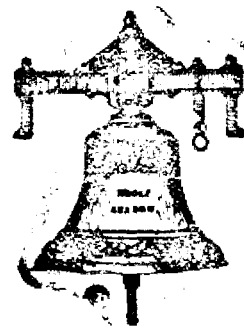
Friederic Mönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Hákoczi Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepătură și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se elatine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nefinșată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de lucrări de lemn aparținătoare acestei branșe, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină, de grădini și de vile,

precum și spre pregătirea aranjamentelor de prăvălii, de birouri, de portale și ori-ce fel de lucrări pentru biserică și alte edificii publice.

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și garanță.

Desenue și modele chimice se trimit la cerere.

E și tu interesul D-Tale!

Da-a voești se comperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

la
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclamă:

Un blous la modă foarte frumos și o stofă pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, regele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o piapoma briliantină pentru două persoane, până acum 4 fl., acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns pentru întreaga comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piata Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Primul institut sudungar de auritură artistică alui ▶▶▶▶▶ **E. I. SPANG**, auritor bisericesc, (casa proprie) Str. Gărei No. 10. **TIMIȘOARA** (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur București, și cu altele medalii de argint, la diferite expoziții

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni, amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri, plafonturi, decorații de părete, etc. ◀◀◀◀

Prăvălie de perii, articole de toaletă și parfumerie.

Perii de haine, de păr, de dinți, de unghii, ect. de toate soiurile. Lustruitoare de odăi, mătură de perii și tot felul de articole de perii de casă și pentru gospodărie. Bureți, articole de piele de cerb pentru curățat. Coșuri de poame, de flori și de voiaj, în mari asortimente, etc.

Hegedüs Gyula

Prăvălie de perii, parfumerie, articole de toalete și frizerie.

ARAD, — ANDRÁSSY-tér 15.

Diferite soiuri de parfumerii veritabile franceze, pudre, creme pentru față, articole de curățatul unghiilor (Garnituri manicule), ape de dinți, prafuri de dinți, săpunuri de spălat, ace de păr, pieptene veritabile de broaște țestoase și de os de elefant, corn și cauciuc articole de piele și gramantane măt de mână, ține, pentru dame. Articole de oțel de Solingen sau oțel englezesc.

Articole de tot soiul veritabile franceze și tot felul de articole de gumă, apoi bandage, etc. etc. etc.

Fabrică de mobile de fier și de aramă în Arad.

Am onoare de a anunța pe domniile proprietari de vile și de grădini acum la începutul sezonului de primăvară că am un bogat asortiment de

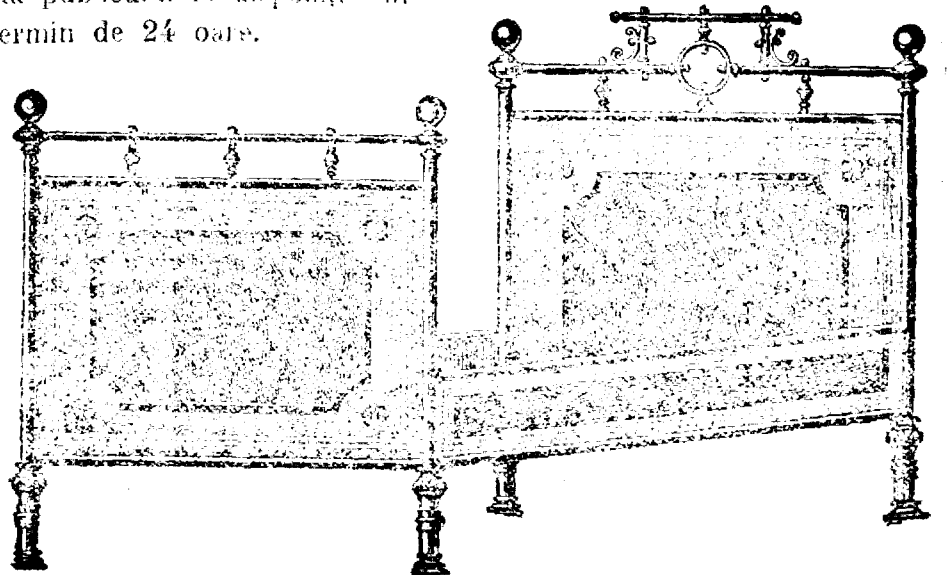
chioscari de grădini, scune, bănci și umbrare

în execuție excelentă și plină de gust, cari țiu ani de zile și să efectuiască în orice mărime și formă.

Instalări complete **de cafenele și oteluri** fabricatul propriu.

Mobile de fier și aramă și somiere pentru particulari în execuție admirabilă.

Trimit devizuri după dorința în scris sau șeful fabricii mele va sta publicului la dispoziție în termen de 24 oare.

Comandele primește:

Fleischer Testvérek

FABRICA: Aulich Lajos-u. 14.

DEPOSITUL: Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes.)

T. C. WINTDRHOFF, Düsseldorf
Fabrică cu brevet »Hannibal« de firez pentru cercuri și rame (cadre),

HENRY EISELT, Töplitz-Schönau
Fabrică cu brevet »Graual« pentru condensarea lepezilor de fer (metal) și »Magnesit«,

LATTERMANN-FABRICĂ
de cuptoare cu brevet, care se pot umplea cu prav de firez,

GEBR. MÜNZ, Nürnberg
Fabrică de cretă și requizite de scris,

METZELER & COMP., Wien
Fabrică specială pentru gumi-elastic.

CARL FINGADO, Nürnberg și Karlsruhe
Firmă pentru exportul hemeiului, și

FORSTNER JOZSEF, Budapest
Fabrică cu brevetă »Ibis« pentru scubitoare de prav igienice

Reprezentanții pentru UNGARIA-DE-SUD

Telefon 532. **Pollák & Szalay** Telefon 5:2.
cancelaria specială pentru industrie artificială a reprezentanței

în Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.

Catalog se trimite gratis și deslușiri se dau fără taxă.

Agenti isteți se primesc cu rabat mare.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești

crema de lăcrimă a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materii unșuroasă, e compus din alifii inviolabile. Se poate folosi și ziua! Face să dispară petele, urmele de vărsat, crețele, arsura de soare și tot felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lăcrimă 1 cor.
Prav de păr de lacrimă, cutia 1-20 ..
Sapun de lăcrimă, bucata — 70 ..

Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dillectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, în garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

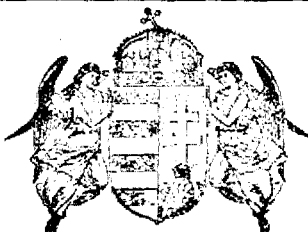
TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluzii cu automat. —

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

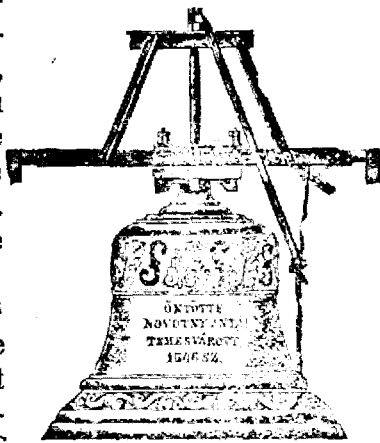
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dinsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

**Sirupul de miere de teiu
al lui HALÁP**

aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și
cărui care tușeste, care e răgușit, răcit, fără
apetit și care slăbește.

De multe ori o tușă neluată în samă și ne vătămătoare
e semnul tuberculozei.

Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stăr-
pească, deși când incolțește, iar unde să observă, să fie
nimicit prin

sirupul de miere de teiu al lui Haláp

care are influința sigură la dureri de piept, tnsă, răceală etc
Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimi-
terea banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol”, Budapesta
József-körút 64/29.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă pre-
țuri moderate, trimițând cataloge mari ilus-
tate. — Numai la mine se poate căpăta
»Școala« de cimbalnă, după care poate
învăța foarte ușor ori și cine și fără pro-
fesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.,
a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea ba-
nilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalnă și de muzice
M a k ó (casa proprie).

AVIS

**In Arad cea mai veche Impletitorie
de coșeri și scaune de nueli
in strada Kossuth nr. 64.**

La magazinul meu se găsesc coșeri de că-
lătorie pe piață și de haine în ori-ce mărime.

Impletire de scaune nuele în prețul cel
mai ieftine se pot repera și primesc spre re-
perare ori-ce lucru ce cade în branșa mea.

Cu stimă deosebită:

REDERMACHER JÓZSEF
implător de coșeri
strada Kossuth nr. 64.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix”.

Ioan Francisc Kwizda

furnisorul curței c-reg, austro-ung., reg. române și
princ. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg
(lângă Viena).

Restitutions-Fluid de Kwizda

este apă de spălat caii,
brevetată ces.-regală.

O sticlă costă 2-80 cor.

De 40 de ani se fo-
losește în staulele de
curte, în grajdurile mai
mari ale singuraticilor
și în ale miliției ca tu-
tăritor excelent, la in-
țedenirea mușchilor,
etc., la adreșări are re-
sultat minunat, căci fa-
ce ca caii să biruie mai
multă muncă.

Numai având breveta
alături-
tă e ve-
ritabil
Restitutions-Fluidul de Kwizda.

Să trimiț preț-curante cu loane gratuit și franco,
Deposit general: Iosif Török farmacist, Budapest.
Király-utca 12, Andrassy-ut 26. I

**Pentru cei ce
pățesc de surprătură**

Cea mai nouă invențiune de ban-
dăgiu ces. și reg. brevetat pneu-
matic cu pelotă de cauciu, cel
mai perfect în felul său alui KE-
LETI!

Oprește surprătura cea mai mare
și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 co-
roane, pentru amândouă laturile
24 coroane.

Mulțime de epistoale recunosca-
toare din patrie și străinătate, dela
cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru
îndreptarea corpului, ce susț de
25 ani, pe lângă controlul unui
medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc ope
lângă prețurile cele mai efține, cele mai perfecte instru-
mente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei
amputați.

Corzete și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei
ce sufer de

dureri de oasă, închieturi, tuberculoză, boală englezească,
rheumă și gârbovire.

Lepători pentru pânțec și oiorapi de cauciu pentru
cărcei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cerți gratis și franco catalog provăzut cu peste
3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17-18
(în palatul claustrului ordului monachal „Szervita”)

Fabrica: Bpost, IV. Koronaherczeg-u 14. — Întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Să sprijinim industria din loc!

Ioan Spanlang

Lăcătușier

ARAD, Flórián-u. nr. 6/e (casă proprie)

Primește în lucrătorea sa ori-ce lucru ce
stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț,
porți, balcoane, coridoare, trepte, grilage,
verende, scuturi, tablete în orice formă,
Sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice
soluri de renovări.

Indeplinesc ori-ce comandă atît în loc cât
și în provincie în modul cel mai cinstit — iar
pentru tucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerind sprijinul onoratului public, rămân

cu stimă:

Ioan Spanlang,
lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Cumpărare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din loc și jur
preeum și onor. mei clienți, că am cumpărat

prăvălia de ghete a lui GORZÓ și soții

care există de 16 ani și în care și eu am fost partaș. De azi înainte
eu o voi conduce ca prăvălie proprie.

Cu deosebită stimă

BOLEZNI ANTAL

Arad, Salacz-utca 2 sz.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilage la fluvii,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efeptuire ori-ce forme de fer, acoperișuri și
rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construc-
ție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare,
scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu
tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de
— — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Anunț.

Remediul cel mai bun în contra răcelei, tusei și a guturaiului este **Ceaiul pentru piept** de Szászkabánya! — Să poate afla la farmacistul: **Dr. Béla Odor**, din Szászkabánya (com. Krassó-Szöreny)

Un flacon, cu porto, 1 cor. 10 fl.

Unelte de automat pentru trier

Mașini de sămănat ● **Mașini de greblat**

Mașini pentru săparea și clasarea cartofilor

și tot felul de mașini ce se întrebunțază la economie, cu construcții tari și execuție solidă, liferează:

Drössler Károly

fabrică de mașini și turnătorie de aramă
.. .. și fer patentată ces, crăiască .. ..

— Deposit: — **POZSONY.** BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

Fiecare damă

știe că BORAXUL este de ani îndelungați cel mai perfect leac pentru îngrijirea feței și a mânilor. Pe baza acestor fapte și încercări adevărate mi-a succes să fac din BORAX

Crema borax și Sapunul borax

ce întrece ori ce cremă apă, unsoare și săpun făcută spre acest scop. — Afară de aceasta despre efectul bun al acestui leac minunat în scurt timp au primit mii și mii de epistoale de mulțumită și recunoștință. După folosirea unui borcan trece ori ce pată de pe față și dă o față curată.

Prețul unui borcan de CREMA BORAX unguerească de toaletă 80 fleri.

Prețul unui bucată de SAPUN BORAX unguerească 80 fleri.

BORAX UNGURESC pentru toaletă se capătă cutia cu 15, 30 și 75 fleri.

Pregătitorul Mondlicht Bernát
farmacist cu diplomă.

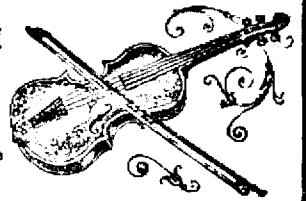
Magazin principal „RÁKÓCZY DROGERIA“
BUDAPEST, József-körut 32/a.

Cel mai bogat magazin pe câmpie pentru instrumente muzicale e a lui

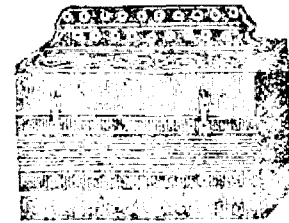
BRAUN JÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale

SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate cele mai bune **violine, celo, gurdune, braci** (violina secund) și **strune** și mai departe **clarinete, harmonice.**

Reparări se efectuează artistic și în modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate în limba maghiară și germană.

Sirupul carpatian

pentru pept

al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebunțază cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudării de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influență asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțăria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

Nou mod de lecuire.

Reumaticilor etc. recomand **ghetele igienice** și **sănătoase** făcute de mine, de mulți ani întrebunțate, de medici recunoscute, industrie maghiară, patentată și în străinătate. Construcția din lăuntru a acestei ghetă după părerea specialiștilor asigură în mod neîndoiios forma normală și naturală a piciorului, reabilitează sănătatea bolnavului reumatic, iar **construcția sănătoasă o apără de răceală și de alte morburii primejdioase.** Ghetele sunt ușoare și de formă elegantă, și aceloră, cari după cum li-e oficiul lor umblă mult, sunt neprețuit de bune. Vindecă cu succes asudarea picioarelor și alte boale, circulațiunea sîngelui o face regulată, deci e un leac folositor pentru multe boale. Preparătorul și inventatorul unic e

Rytkó Győző Budapest, Kerepesi-ut 29.

Ghetele igienice al dui Rytkó Viktor corespond tuturor recerînțelor, în urma cărui omul își poate păstra sănătatea timp îndelungat, de aceea le recomand eu căldură tuturoră. Dr. Löffler Emil, de 40 ani lucru în Budapesta, VI., Uj-uteza nr. 19.

On. dle Rytkó! Cu ghetele ce le-ai făcut pe sama mea, ai câștigat doplina mea mulțumire, atât în ce privește partea igienică cât și forma ei. Práváls Diale o voi recomandă în tot locul. Dr. Both Heinrich, Hársfa-fürdő (cottul Bereg).